

Rapport 7/2024

Overordnet styring og koordinering av overvannshåndtering

2024

Integritet og verdiskaping

Siste publikasjoner fra Kommunerevisjonen i Oslo

Kommunerevisjonens rapporter 2024

Rapport 1/2024	Vedlikehold og fornyelse av vann- og avløpsnett
Rapport 2/2024	Eierskapskontroll av Oslobolig AS
Rapport 3/2024	Grønne anskaffelser – klima- og miljøkrav
Rapport 4/2024	Regnskapsrevisjonen 2023 – Oppsummering av utvalgte undersøkelser
Rapport 5/2024	Økonomisk stønad til store barnefamilier
Rapport 6/2024	Spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder Bydel Grorud og Bydel Ullern

Kommunerevisjonens rapporter 2023

Rapport 1/2023	Eierskapskontroll av Oslo Business Region AS
Rapport 2/2023	Personvern i skoler
Rapport 3/2023	Munchmuseets arbeid med habilitet og forebygging av misligheter og korrupsjon
Rapport 4/2023	Oppfølging av barn og unge etter koronapandemien - Ungdomsskole og skolehelsetjenesten
Rapport 5/2023	Eiendomsforvaltning av Oslo kommunes tomme bygg
Rapport 6/2023	Helsehus i Oslo - Bemanning og kompetanse
Rapport 7/2023	Kommunens bruk av innkjøpsmakt – Samkjøpsavtaler
Rapport 8/2023	Regnskapsrevisjonen 2022 – oppsummering av utvalgte undersøkelser
Rapport 9/2023	Lokal medvirkning i plansaker
Rapport 10/2023	Oppfølging av eierskapskontroller
Rapport 11/2023	Rekruttering og oppfølging av fosterhjem
Rapport 12/2023	Konsulentbruk i Oslobygg KF
Rapport 13/2023	Tilbudet til hjemmeboende med demens og deres pårørende
Rapport 14/2023	Eierskapskontroll av Oslo Nye Teater AS
Rapport 15/2023	Fremkommelighet for personer med funksjonsnedsettelse
Rapport 16/2023	Kvalitet i helsehus
Rapport 17/2023	Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 12/2020 Oppfølging av personer med ruslidelser
Rapport 18/2023	Oslo Origos arbeid med digitalisering av Oslo kommune
Rapport 19/2023	Tilfluktsrom
Rapport 20/2023	Personvern og informasjonssikkerhet i helse- og omsorgssektoren
Rapport 21/2023	Økonomisk sosialhjelp og økte levekostnader

Forord

Denne rapporten er et resultat av forvaltningsrevisjonen om *Overordnet styring og koordinering av overvannshåndtering*. Rapporten inkluderer Kommunerevisjonens kartlegging av status for gjennomføring av tiltak i kommunens *Handlingsplan for overvannshåndtering*.

Undersøkelsen er forankret i kontrollutvalgets vedtak av 29. august 2023 (sak 71) og tilhører området samfunnssikkerhet, miljø, klimautslipp og bærekraftig byutvikling, jf. bystyrets vedtak om *Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020–2024* av 21. oktober 2020 (sak 283).

Forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave for Oslo kommune. Forvaltningsrevisjon er definert slik i kommuneloven § 23-3:

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Forvaltningsrevisjon i Oslo kommune gjennomføres i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon i kommuner og fylkeskommuner i Norge (RSK 001).

Prosjektet er gjennomført av seniorrådgiver Cecilie Karlsen og revisjonsrådgiver Synneva Geithus Laastad, sistnevnte har vært prosjektleder.

Vi vil takke Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten for nødvendig bistand i løpet av prosjektet.

17. april 2024

Morten A. Engebretsen (sign.)
ass. avdelingsdirektør

Synneva Geithus Laastad (sign.)
revisjonsrådgiver

Innhold

Hovedbudskap	6
Sammendrag	6
1. Innledning	10
1.1 Bakgrunn	10
1.2 Formål og problemstillinger	10
1.3 Avgrensninger	11
1.4 Revisjonskriterier	11
1.5 Metodisk tilnærming og gjennomføring	11
1.6 Rapportens oppbygning	12
2 Oslo kommunes arbeid med overvannshåndtering	13
2.1 Historikk	13
2.2 Prinsipper for arbeidet	14
3 Status for gjennomføring av tiltak	15
3.1 Gjennomføring av tiltak i <i>Handlingsplan for overvannshåndtering</i>	15
3.2 Oppfølging av andre føringer	21
4 Struktur for samhandling og samordning	23
4.1 Revisjonskriterier	23
4.2 Faktabeskrivelse	23
4.3 Kommunerevisjonens vurdering	29
5 Byrådsavdelingenes koordinering av samarbeid	30
5.1 Revisjonskriterier	30
5.2 Faktabeskrivelse	30
5.3 Kommunerevisjonens vurdering	32
6 Sikre gjennomføring av tiltak og framdrift	33
6.1 Revisjonskriterier	33
6.2 Faktabeskrivelse	33
6.3 Kommunerevisjonens vurdering	38
7 Kommunerevisjonens oppsummering, konklusjoner og anbefalinger	40

7.1	Oppsummering av kartlegging av tiltak etter handlingsplanen	40
7.2	Konklusjoner	40
7.3	Anbefalinger	42
8	Uttalelser til rapporten og Kommunerevisjonens vurdering av disse	43
8.1	Byråden for byutvikling	43
8.2	Byråden for miljø og samferdsel.....	43
8.3	Bymiljøetaten.....	44
8.4	Eiendoms- og byfornyelsesetaten	44
8.5	Plan- og bygningsetaten.....	46
8.6	Vann- og avløpsetaten.....	47
	Referanser	49
	Figur- og tabelloversikt.....	51
	Vedlegg 1 Revisjonskriterier	52
	Vedlegg 2 Metode	60
	Vedlegg 3 Uttalelse fra byråden for byutvikling	64
	Vedlegg 4: Uttalelse fra byråden for miljø og samferdsel.....	65
	Vedlegg 5: Uttalelse fra Bymiljøetaten	68
	Vedlegg 6: Uttalelse fra Eiendoms- og byfornyelsesetaten.....	71
	Vedlegg 7: Uttalelse fra Plan- og bygningsetaten.....	77
	Vedlegg 8: Uttalelse fra Vann- og avløpsetaten	79

Hovedbudskap

Kommunerevisjonen har undersøkt om den overordnede styringen og koordineringen av kommunens arbeid med overvannshåndtering sikrer tilfredsstillende framdrift og samhandling. Forvaltningsrevisjonen omfatter Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten.

Framdriften i kommunens arbeid med overvannshåndtering er ikke i tråd med framdriftsplanen som opprinnelig ble lagt til grunn av virksomhetene. Tidsfristene for iverksetting har ikke blitt oppdatert, og det finnes ikke noen felles framdriftsplan.

Etatene samhandler i en etablert struktur om tiltak på overvannsområdet. Samhandlingen har i liten grad omfattet koordinering av budsjettinnspill etatene imellom. Det gir risiko for at tiltak innen overvannsfeltet ikke når opp i etatenes prioriteringer. Byrådsavdelingene er ikke del av det etablerte samarbeidet. Byrådsavdelingene har gitt føringer om samhandling og gjennomføring av tiltak. Oppfølgingen er basert på at etatene selv varsler om avvik og forsinkelser. Slike varsler har bare i noen grad blitt gitt. Det har ikke blitt informert om forsinkelser, blant annet fordi en oppdatert framdriftsplan ikke foreligger.

Samlet sett har den overordnede styringen og koordineringen i noen grad bidratt til samhandling i arbeidet med overvannshåndtering, men den har i mindre grad sikret framdrift. Dette kan påvirke kommunens evne til å håndtere intense nedbørshendelser.

Sammendrag

Kommunens tilpasning til klimaendringer, deriblant håndtering av overvann, skjer i et tverrsektorielt og tverretattlig samarbeid. Kommunerevisjonen har undersøkt om den overordnede styringen og koordineringen av kommunens arbeid med overvannshåndtering sikrer tilfredsstillende framdrift og samhandling. Undersøkelsen inkluderer en kartlegging av status for gjennomføring av tiltak i kommunens *Handlingsplan for overvannshåndtering* og utvalgte politiske føringer etter bystyrets behandling av handlingsplanen.

De reviderte enhetene er Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten.

Formålet med undersøkelsen har vært å gi kontrollutvalget oppdatert status om kommunens arbeid med overvannshåndtering og informasjon om kommunens overordnede styring og koordinering av dette arbeidet. Undersøkelsesperioden er i hovedsak fra 1. januar 2020 til 31. desember 2023.

Revisjonskriteriene i undersøkelsen er i hovedsak hentet fra kommunens *Handlingsplan for overvannshåndtering* og Instruks for virksomhetsstyring.

Rapporten bygger på gjennomgang av dokumentasjon fra de reviderte virksomhetene og intervjuer med sentrale medarbeidere og ledere. Datainnsamlingen er i hovedsak gjennomført i november–desember 2023.

Under følger først en oppsummering av Kommunerevisjonens kartlegging av status for gjennomføring av tiltak i kommunens handlingsplan. Deretter følger sentrale vurderinger i forvaltningsrevisjonen.

Kartlegging av status

Kartleggingen av status for gjennomføring av tiltak i henhold til *Handlingsplan for overvannshåndtering* gjelder tiltakene som de reviderte virksomhetene har ansvar for, og omfatter 14 av 18 tiltakspunkter. Den viser at seks tiltak er iverksatt, ingen av disse ble iverksatt i tråd med opprinnelig tidsplan. Ytterligere sju tiltak er påbegynt eller delvis iverksatt, og ett tiltak er satt på vent. Iverksettingen av tiltak er ikke i samsvar med framdriftsplanen som opprinnelig var lagt til grunn av virksomhetene. Handlingsplanen som ble vedtatt av bystyret i 2019, har ikke frister for gjennomføringen. Rekkefølgeavhengigheter mellom tiltak bidrar ifølge etatene til forsinkelser i iverksettingen.

Sentrale vurderinger

Struktur for samhandling og samordning

Det er etablert en struktur for samhandling og samordning for å følge opp handlingsplanen for overvannshåndtering på etatsnivå. Plan- og bygningsetaten koordinerer implementeringen av handlingsplanen. Etatene tar initiativ til samhandling og samordning mellom sektorer og virksomheter for å håndtere overvannsproblematikk.

Styringsstrukturen medfører samtidig at beslutninger fattes i den enkelte etat. Felles budsjettinnspill om overvannshåndtering har i liten grad blitt behandlet i den etablerte strukturen. Budsjettinnspill er dermed ikke blitt koordinert etatene imellom som forutsatt. Dette gir risiko for at tiltak innen overvannsfeltet ikke når opp i prioriteringene når etatene hver for seg skal avveie ressursbruken opp mot andre områder.

Byrådsavdelingenes koordinering av samarbeid

Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har lagt til rette for tverretatlig og tverrsektorielt samarbeid ved utarbeiding av byrådssaken *Handlingsplan for overvannshåndtering* som ble behandlet av bystyret. Det er gitt generelle føringer om samhandling og koordinering virksomhetene imellom i tildelingsbrevene til de reviderte etatene. Byrådsavdeling for byutvikling har i tillegg med spesifikke føringer om samhandling på overvannsområdet i tildelingsbrevene til sine underliggende etater.

Byrådsavdelingene har seg imellom verken etablert eller koordinert et samarbeid spesifikt om overvannshåndtering eller aktivt fulgt opp etatenes samarbeid på overvannsfeltet. Dette gir risiko for at tiltak på overvannsfeltet som krever felles, tverrsektorielle løft, ikke har blitt fanget opp og tatt tak i av byrådsavdelingene.

Sikring av gjennomføring av tiltak og framdrift

Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har gitt føringer om å gjennomføre tiltak i handlingsplanen for overvannshåndtering i tildelingsbrevene til Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten. Byrådsavdelingene hadde i begrenset grad fulgt opp framdriften i etatenes gjennomføring av tiltak før november 2023 og har ikke sikret at det var på plass en forpliktende framdriftsplan. Byrådsavdelingenes etatsoppfølging er basert på at virksomhetene melder om avvik. Slik oppfølging gir risiko for at overordnet styring ikke bidrar til å sikre tilfredsstillende framdrift og samhandling med mindre etatene selv varsler om avvik og forsinkelser.

Mål og resultatkrav kan bidra til å sikre framdrift gjennom å synliggjøre risikoer, forsinkelser og avvik knyttet til gjennomføring av tiltak. Vann- og avløpsetaten og Plan- og bygningsetaten har mål og resultatkrav basert på handlingsplanen i sine styringsdokumenter. Eiendoms- og byfornyelsesetaten har i noen grad hatt det, Bymiljøetaten har ikke det.

Ingen av etatene har informert byrådsavdelingene om forsinkelser i arbeidet med tiltak. Vann- og avløpsetaten har orientert sin overordnede byrådsavdeling om gjennomføring av tiltak i årsberetninger og formidlet risikobilde. Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten har orientert om gjennomføring av tiltak i årsberetninger og om risikoer knyttet til framdrift i budsjettinnspill, men har ikke formidlet risikobilde. Eiendoms- og byfornyelsesetaten har en mindre sentral rolle i overvannsarbeidet noe som også har betydning for rapporteringen. Etaten har i liten grad orientert om gjennomføring av opp mot handlingsplanens tiltak og har ikke formidlet risikobilde.

Samlet sett har ikke byrådsavdelingene og de reviderte etatene fullt ut sikret en tilfredsstillende framdrift i arbeidet med tiltak for overvannshåndtering.

Kommunerevisjonen konstaterer at tidsfristene i kommunens opprinnelige handlingsplan var utdatert da byrådssaken *Handlingsplan for overvannshåndtering* ble behandlet av bystyret i 2019. Byrådssaken inneholdt ikke tidsfrister, og det er ikke satt nye frister for gjennomføringen av tiltak. Manglende forpliktende frister kan bidra til lavere oppmerksomhet om framdrift. Dette kan ha gitt risiko for dårligere framdrift i arbeidet med å redusere risikoen for vannskader ved kraftig nedbør.

Anbefalinger

Kommunerevisjonen anbefaler Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og de fire etatene å vurdere tiltak for å bidra til god framdrift i kommunens arbeid med overvannshåndtering, inkludert å utarbeide en mer forpliktende framdriftsplan.

Uttalelser til rapporten

Byråd for byutvikling, byråd for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten har gitt uttalelser til rapporten. Uttalelsene er i sin helhet lagt ved rapporten i vedlegg 3–8. De reviderte etatene og byrådene har varslet relevante tiltak.

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Overvannshåndtering er omtalt som det viktigste klimatilpasningstiltaket for Oslo kommune. Oslo kommune opplever allerede mer intense nedbørshendelser, lengre perioder med nedbør og mer vinternedbør som kommer som regn. Flere nedbørsrekorder ble slått i Oslo i 2023. Fram mot 2100 er det forventet at episoder med kraftig nedbør vil øke vesentlig. En byutvikling preget av høyt tempo, mange tette flater, tidligere bekkelukninger og at det har vært bygd nært og over mange av de lukkede bekkene, har økt risikoen for urban flom og vannskader i byområder. Ifølge Finans Norge har erstatningene etter vannskader økt de siste årene. Det er særlig tettbygde strøk som har de høyeste vannskadeerstatningene etter ekstremnedbør. Ifølge samme kilde ble det fra 2013 til 2022 utbetalt nesten to milliarder kroner i erstatning for vannskader i Oslo.

Ifølge Meld. St. 26 (2022–2023) *Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn* spiller kommunene en nøkkelrolle i arbeidet med å håndtere de stadig mer omfattende konsekvensene av klimaendringene og utvikle klimarobuste lokalsamfunn i hele landet. Norge har forpliktet seg til klimatilpasning gjennom Parisavtalen og FNs bærekraftsmål. Det framgår av statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning at kommunene gjennom planlegging skal bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene. Arbeidet med klimatilpasning skal bidra til at samfunnet blir bedre rustet til å møte klimaendringene, gjennom å sikre at kommuner og fylkeskommuner unngår eller begrenser risiko, sårbarhet og ulemper og drar nytte av eventuelle fordeler som følge av endringer i klimaet.

Bystyret har over år utviklet politikk og iverksatt tiltak for å møte utfordringen med å håndtere overvann, blant annet gjennom behandlingen av en strategi og senere en handlingsplan for overvannshåndtering i Oslo.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med undersøkelsen har vært å gi kontrollutvalget oppdatert status for kommunens arbeid med overvannshåndtering og informasjon om kommunens overordnede styring og koordinering av dette arbeidet.

Undersøkelsens problemstilling er:

- Sikrer den overordnede styringen og koordineringen tilfredsstillende framdrift og samhandling i kommunens arbeid med overvannshåndtering?

Problemstillingen er besvart gjennom å undersøke det tverrsektorielle og tverretatlige samarbeidet om overvannshåndtering og koordineringen av dette og byrådsavdelingenes og etatenes sikring av gjennomføring av tiltak og framdrift i arbeidet.

De reviderte enhetene er Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten.

Undersøkelsen inkluderer en kartlegging av status for gjennomføring av tiltak i kommunens *Handlingsplan for overvannshåndtering* og utvalgte politiske føringer fra bystyrets behandling av byrådssaken ved samme navn i 2019.

1.3 Avgrensninger

Undersøkelsen omfatter ikke alle virksomheter som inngår i det tverrsektorielle arbeidet med overvannshåndtering. Vi har avgrenset undersøkelsen mot beredskap for overvann og ekstremvær og har derfor ikke revidert Beredskapsetatens gjennomføring av tiltak i handlingsplanen. Oslobygg KF deltar i gjennomføringen av noen av tiltakene i handlingsplanen og har hovedansvaret for ett av dem sammen med Eiendoms- og byfornyelsesetaten og Oslo Havn KF. Oslobygg KF og Oslo Havn KF er ikke omfattet av undersøkelsen. Byantikvaren, Gravplassetaten og Klimaetaten deltar også i arbeidet med tiltak, selv om det ikke framkommer av den opprinnelige handlingsplanen for overvannshåndtering. Disse etatene er heller ikke omfattet av undersøkelsen. Vi har ikke vurdert overordnet styring og koordinering av eventuelle tiltak for overvannshåndtering utover de som framgår av handlingsplanen.

Gitt undersøkelsens problemstilling har Kommunerevisjonen ikke vurdert hvorvidt tiltakene i handlingsplanen er tilstrekkelige for å håndtere konsekvensene av økte nedbørsmengder i Oslo. Vi har heller ikke undersøkt spesifikke caser av områdeutvikling og overvannshåndtering.

1.4 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er den målestokken som ligger til grunn for Kommunerevisjonens vurderinger. I denne undersøkelsen kommer revisjonskriteriene i all hovedsak fra *Ny instruks for virksomhetsstyring i Oslo kommune* (byrådssak 1036/22), tidligere *Instruks for virksomhetsstyring* (byrådssak 1070/15) og kommunens *Handlingsplan for overvannshåndtering*. Utledningen av revisjonskriteriene følger i sin helhet i vedlegg 1 til rapporten.

De utledede revisjonskriteriene gjengis under hvert enkelt kapittel.

1.5 Metodisk tilnærming og gjennomføring

Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten har ansvar for gjennomføring av sentrale tiltak i kommunens *Handlingsplan for overvannshåndtering*. Eiendoms- og byfornyelsesetaten er samarbeidspartner i flere av tiltakene og har hovedansvaret for ett av dem i samarbeid med Oslobygg KF og Oslo Havn KF. Byrådsavdelingene har ansvaret for å følge opp de reviderte etatene.

Rapporten bygger på gjennomgang av dokumentasjon fra Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten. I tillegg har vi gjennomført intervjuer og møter med

ledere og ansatte i etatene som har ansvar for overvannshåndtering og/eller dialog med overordnet byrådsavdeling, og ansatte i byrådsavdelingene med ansvar for styring av de reviderte etatene.

Datainnsamlingen er i hovedsak gjennomført i perioden november til og med desember 2023. Undersøkellesperioden er 1. januar 2020 til og med 31. desember 2023.

Den metodiske tilnærmingen og gjennomføringen beskrives mer detaljert i vedlegg 2 i rapporten.

1.6 Rapportens oppbygning

I kapittel 2 beskriver vi prinsipper for Oslo kommunes arbeid med overvannshåndtering og historikken til dette arbeidet. Kapittel 3 sammenfatter resultatene fra kartleggingen av status for gjennomføring av tiltak i kommunens *Handlingsplan for overvannshåndtering* og to føringer fra bystyrets behandling av byrådssak 215/19. I kapittel 4 ser vi på struktur for samhandling i det tverretatlige arbeidet med overvannshåndtering. Kapittel 5 omhandler byrådsavdelingenes oppfølging av dette arbeidet. I kapittel 6 vurderer vi byrådsavdelingenes og etatenes sikring av gjennomføring av tiltak og framdrift. Kapittel 7 inneholder Kommunerevisjonens konklusjoner og anbefalinger. I kapittel 8 er uttalelsene til rapporten oppsummert og kort vurdert. Uttalelsene fra de reviderte virksomhetene er i sin helhet vedlagt rapporten.

2 Oslo kommunes arbeid med overvannshåndtering

2.1 Historikk

Et tverretatlig samarbeid om overvannshåndtering ledet av Vann- og avløpsetaten ble opprettet i 2011/2012. Dette arbeidet ledet ut i *Strategi for overvannshåndtering i Oslo 2013–2030*, som bystyret behandlet 5. februar 2014 (sak 25). I strategien ble Vann- og avløpsetaten gitt sektoransvar for overvannshåndtering. Sektoransvaret innebar å koordinere overvannsarbeidet i kommunen og passe på at helhetsspektivet ivaretas når det planlegges overvannsløsninger. Videre innebar sektoransvaret å gi veiledning og informasjon til kommunens virksomheter i deres eget overvannsarbeid. Slik veiledning skulle også gis til arkitekter, utbyggere og andre når de skulle planlegge områder. Sektoransvarlig skulle også sikre nødvendig forankring av alle oppgavene som måtte løses.

Ved bystyrets behandling av *Strategi for overvannshåndtering* 5. februar 2014 (sak 25) vedtok bystyret å be byrådet legge fram en handlingsplan for overvannshåndtering i løpet av første halvår 2015.

Våren 2014 startet arbeidet med å operasjonalisere strategien i en handlingsplan. Dette arbeidet var tverretatlig og ledet av Vann- og avløpsetaten. I tillegg bidro Plan- og bygningsetaten, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten og daværende Omsorgsbygg KF med å utarbeide handlingsplanen. Beredskapsetaten og Byantikvaren var i tillegg til de andre etatene med i en styringsgruppe for arbeidet. Handlingsplanen ble lagt fram for medvirkende etater i februar 2016. Denne inneholdt tidsfrister og ansvarsfordeling for gjennomføring av tiltak.

Mot slutten av 2016 anbefalte styringsgruppa for overvannsprosjektet byrådet å tildele Plan- og bygningsetaten koordineringsansvaret for å implementere handlingsplanen. Grunner som er blitt oppgitt, er at Plan- og bygningsetaten er arealmyndighet med ansvar for planverket over bakken, at Vann- og avløpsetaten er gebyrfinansiert, noe som setter begrensninger for hva etaten kan finansiere, og at Plan- og bygningsetaten fra før hadde et sektorovergripende ansvar. Det ble også oppgitt av Byrådsavdeling for miljø og samferdsel at det var mer naturlig at arbeidet ble lagt til byutviklingssektoren heller enn til vann- og avløpssektoren, siden målet er at overvannet skal håndteres før det når avløpsnettet.

Vann- og avløpsetaten oppga i sin årsberetning for 2017 at det hadde tatt tid å få avklart hvordan gjennomføringen av handlingsplanen skulle organiseres, koordineres og finansieres, men at den forventet at handlingsplanen ble politisk behandlet i 2018. I etatens årsberetning for 2018 framkom det at tiltak i handlingsplanen som krevde tverretatlig samordning, ikke var kommet i gang.

I tilleggsinnstilling til budsjett 2018 foreslo byrådet 16. november 2017 (sak 17), basert på anbefalingen fra den tverretatlige styringsgruppa, at ansvar for koordinering av implementering av handlingsplanen ble lagt til Plan- og bygningsetaten. Med dette ble midler til et årsverk som skulle gå til å ansette en overvannskoordinator, overført fra Klimaetaten til Plan- og bygningsetaten.

Byrådssak 215/2019 *Handlingsplan for overvannshåndtering* ble behandlet av bystyret 25. september 2019 (sak 291). Byrådssaken som bystyret tok til orientering, er en forkortet og omarbeidet versjon av handlingsplanen etatene ble enige om i 2016, uten frister for framdrift eller ansvarsfordeling. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel oppga at utsettelsen kunne forklares med kapasitetsutfordringer i byrådsavdelingens Klima- og ressursseksjon på den tiden, og at behandlingen sammenfalt med investeringsbeslutninger for ny reservevannforsyning i Oslo.

2.2 Prinsipper for arbeidet

I strategien for overvannshåndtering framkommer det at Oslo er en tettbygd by med mye tette flater som i kombinasjon med klimaendringene vil gi mer overvann i byen. Strategiens hovedprinsipp var at Oslo kommune skulle ha en overvannshåndtering som ved hjelp av åpne og lokale løsninger møter klimautfordringene og minimerer skader og ulemper for mennesker, bygninger, eiendom og infrastruktur. Videre skulle overvannshåndteringen ivareta miljøet og sikre god økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomstene og bruke overvannet som ressurs i bylandskapet.

Sentralt i strategien var en tretrinnsstrategi for overvannshåndtering som beskrev hvordan overvann skulle håndteres i et helhetlig system. Tretrinnsstrategien innebærer at ordinære nedbørshendelser skal ha mulighet til lokal infiltrasjon gjennom flere grøntarealer, åpne grøfter og kanaler (trinn 1). Større nedbørshendelser skal holdes tilbake i områder dedikert til fordrøyning (trinn 2). Ved ekstremnedbør skal det tilrettelegges for flomveier som kan sikre at overvannet kanaliseres videre mot fjorden (trinn 3).

Strategien ble operasjonalisert i Oslo kommunes *Handlingsplan for overvannshåndtering*, som har 18 tiltak for å håndtere overvannsproblematikk. Sentralt i handlingsplanen var å utvikle et åpent flomvei- og fordrøyningsnettverk som virker i samspill med rørsystemene. Et slikt system innebærer både store flomveier og avsatte arealer som kan håndtere store nedbørsmengder, og mindre flomveier som kan lede overvannet trygt fra et lite område til de store flomveiene. Lokale tiltak som regnbed, grønne tak og lignende skulle sørge for at det ikke føres så mye overvann av gangen til flomveien, og for at disse ikke blir fulle av vann for ofte.

3 Status for gjennomføring av tiltak

Kommunerevisjonens undersøkelse omfatter en kartlegging av status for iverksetting av tiltak i Oslo kommunes *Handlingsplan for overvannshåndtering* som de reviderte etatene har ansvaret for. Status for tiltakene i handlingsplanen for Bymiljøetatens, Plan- og bygningsetatens og Vann- og avløpsetatens del ble også kartlagt som del av oppfølgingsundersøkelsen etter rapport 16/2017 *Oppfølging av overordnede føringer i plan- og byggesaksbehandlingen*, kontrollutvalgets sak 61/2020. Tiltakene 6, 8 og 11 i handlingsplanen, som andre virksomheter har ansvaret for, er ikke omfattet av kartleggingen i 2024.

Kartleggingen omfatter dessuten status for Plan- og bygningsetatens oppfølging av to føringer om utbygging og områderegulering fra bystyrets behandling av byrådssak 215/2019 *Handlingsplan for overvannshåndtering* (bystyresak 291/2019).

Kartleggingen bygger på intervjuer, redegjørelser og dokumentasjon fra de reviderte etatene, deriblant en presentasjon utarbeidet av Plan- og bygningsetaten i forbindelse med at Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel ble orientert om status for iverksettingen av tiltakene i handlingsplanen i et møte i november 2023. For ett av tiltakene (tiltak 18) har vi også innhentet informasjon fra Klimaetaten.

3.1 Gjennomføring av tiltak i *Handlingsplan for overvannshåndtering*

Innledningsvis gir vi i tabell 1 en oversikt over tiltakene i handlingsplanen som Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten har et særskilt ansvar for, med anslått frist for ferdigstilling og status per januar 2024.

Tabell 1 Tiltak i Handlingsplan for overvannshåndtering som de reviderte virksomhetene har ansvaret for, opprinnelig frist for iverksetting og status per januar 2024.

Tiltak	Opprinnelig frist	Status i januar 2024
Tiltak 1. Utrede vannmengder i tretrinnsstrategien	2017	Iverksatt
Tiltak 2. Utrede og kartfeste potensial for infiltrasjon	2021	Påbegynt / delvis iverksatt
Tiltak 3. Etablere en samordnet database for nedbørshendelser	2019	Satt på vent
Tiltak 4. Utarbeide temakart for overvann og urban flom forankret i kommuneplanen	2021	Påbegynt / delvis iverksatt
Tiltak 5. Plan for og bygging av hovedflomvei- og fordrøyningsnettverk	2021	Påbegynt
Tiltak 7. Sikre lokal fordrøying i utbygde områder	2018	Påbegynt / delvis iverksatt
Tiltak 9. Fordrøye overvann på kommunal eiendom	2021	Påbegynt / delvis iverksatt
Tiltak 10. Videreutvikle Oslos vei- og gatenormal	2017	Iverksatt
Tiltak 12. Videreutvikle rutiner og verktøy for plan- og byggesaksbehandling	2018	Delvis iverksatt
Tiltak 13. Videreutvikle samordnet klagehåndtering	2017	Iverksatt
Tiltak 14. Videreutvikle gravekoordineringssystemet	2017	Påbegynt / delvis iverksatt
Tiltak 15. Videreutvikle faktaarkbasen	2021	Iverksatt
Tiltak 16. Revidere overvannsveileder	2017	Iverksatt
Tiltak 17. Utarbeide kommunikasjonsstrategi	2017	Iverksatt
Tiltak 18. Etablere støtteordninger for overvannstiltak	2018	Påbegynt

Note: Tabellen er basert på informasjon fra reviderte etater og Klimaetaten. Fristene er hentet fra den opprinnelige handlingsplanen utarbeidet av virksomhetene.

Tabell 1 viser at seks tiltak er iverksatt, og at sju tiltak er påbegynt eller delvis iverksatt. Ett tiltak er satt på vent. Det framgår også av tabellen at iverksettingen av tiltak ikke er i samsvar med fristene som opprinnelig ble lagt til grunn.

Tiltak 1. Utrede vannmengder i tretrinnsstrategien

Vann- og avløpsetaten har ansvaret for tiltaket. Tiltaket ble gjennomført i tett samarbeid med Plan- og bygningsetaten, og Vann- og avløpsetaten oppga at ny kunnskap hadde blitt utviklet i dialog med universitetsmiljøer og rådgivningsbransjen. Ifølge Plan- og bygningsetatens presentasjon til byrådsavdelingene i november 2023 var tiltaket iverksatt og inngår i *Retningslinjer og veiledning for overvannshåndtering i Oslo kommune* («Overvannsveilederen», publisert 2023), jf. omtale under tiltak 16. Basert på tilgjengelig kunnskap har etatene blitt enige om hvilke vannmengder de forskjellige trinnene i tretrinnsstrategien skal håndtere:

Trinn 1: 10 mm regn skal håndteres med «grunn infiltrasjon» på tiltaksområdet.

Trinn 2: Klimajustert 5-årsregn skal fordrøyes, det vil si håndteres på overflaten.

Trinn 3: Klimajustert 100-årsregn skal avledes i flomveier.

Beregningsmetoder og grunnlagsdata med videre er framstilt i overvannsveilederen.

Tiltak 2. Utrede og kartfeste potensial for infiltrasjon

Plan- og bygningsetaten har ansvaret for tiltaket. Ifølge etatens presentasjon for byrådsavdelingene i november 2023 er det for omfattende å kartlegge potensialet for infiltrasjon i hele byen. Infiltrasjon er ifølge presentasjonen blitt bedre definert i overvannsveilederen, jf. tiltak 1 over, slik at behovet for å ha det kartlagt i hele byen er redusert. Noe er utført innenfor tiltak 4 (temakart for overvann og urban flom). Tilgjengelige data er lagt i kart om grunnforhold i Planinnsyn v/kommunegeologen hos Plan- og bygningsetaten.

Tiltak 3. Etablere en samordnet database for nedbørshendelser

Vann- og avløpsetaten har ansvaret for tiltaket. Etaten opplyste i 2023 at arbeidet med samordnet database hadde blitt satt på vent etter at Vann- og avløpsetaten fikk informasjon om at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) var i ferd med å utvikle en landsdekkende «kunnskapsbank» med tilsvarende informasjon som etaten skulle utvikle for Oslo. Ifølge Plan- og bygningsetatens presentasjon for byrådsavdelingene i november 2023 ser Vann- og avløpsetaten tiltaket om samordning av databaser i sammenheng med tiltak 13 (klagehåndtering). Dette tiltaket ville gi informasjon om klager og innmeldte hendelser knyttet til overvann. Vann- og avløpsetaten hadde utviklet en kartløsning for felles kommunal registrering av kjelleroversvømmelser, klager og andre overvannshendelser.

Tiltak 4. Utarbeide tematkart for overvann og urban flom forankret i kommuneplanen

Vann- og avløpsetaten har ansvaret for tiltaket sammen med Plan- og bygningsetaten. Basert på presentasjonen til byrådsavdelingene i november 2023 var tiltaket delvis iverksatt.

- Trinn 1 (risikovurdering av overvann og flom) er ferdig: Det er etablert en hydraulisk overvannsmodell som simulerer hvor det renner og samles vann, eller hvor det er store vannstrømmer og hastigheter, det vil si risiko for skader på liv og helse. Vann- og avløpsetaten har ansvaret for denne delen av tiltaket.
- Trinn 2 (veiledende plan for overvann og urban flom) er påbegynt. Plan- og bygningsetaten har ansvaret for denne delen av tiltaket. Iverksettingen innebærer risikovurdering og prioritering knyttet til nivå for klimatilpasning av Oslo, noe som ifølge etaten forutsetter politisk behandling.
- Trinn 3 (temakart for overvann og urban flom, kalt skybruddsplan) er påbegynt. Plan- og bygningsetaten har ansvaret for denne delen av tiltaket. Etaten oppga at iverksettingen av trinn 2 og 3 er slått sammen.

Et notat fra Plan- og bygningsetaten til Byrådsavdeling for byutvikling av 5. mai 2023 om tematkart (skybruddsplan) viste blant annet til at tiltakene 5, 6 og 9 i handlingsplanen avhenger av at tematkartet utarbeides.

Plan- og bygningsetaten pekte videre på at arbeidet med temakartet også avhenger av at Oslo kommune avgjør hvilket risikoakseptnivå kommunen skal legge seg på, og at dette vil ha konsekvenser for kommunens investeringsbehov og kostnader.

Plan- og bygningsetaten beskrev at når en skybruddsplan er etablert, vil enkelte tiltak legges på private utbyggere, andre på kommunen. Hvor raskt tiltakene skal implementeres (og byen sikres mot skybrudd), er et spørsmål som vil være avhengig av politiske ambisjoner og muligheter for finansiering. Etaten viste til muligheten for finansiering via vann- og avløpsgebyret. Denne muligheten fordrer imidlertid både politisk prioritering og regelendringer på nasjonalt nivå.

Plan- og bygningsetaten framhevet dessuten betydningen av at det planlegges for arbeidet med temakartet, og varslet innspill om ressursbehov i framtidige budsjettprosesser.

I forbindelse med forvaltningsrevisjonen opplyste Plan- og bygningsetaten at etaten våren 2024 i samarbeid med Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten og Vann- og avløpsetaten skal starte opp et arbeid som vil gi grunnlag for bystyret til å ta valg med hensyn til risikoakseptnivå, og som vil gi føringer for det videre arbeidet med å utvikle en skybruddsplan for byen.

Tiltak 5. Plan for og bygging av hovedflomveis- og fordrøyningsnettverk

Bymiljøetaten har ansvaret for tiltaket. I presentasjonen for byrådsavdelingene i november 2023 ble tiltaket beskrevet som påbegynt, blant annet ved et tverretatlig pilotprosjekt på Grønland, jf. tiltak 9.

Bymiljøetaten oppga i 2023 at den i samarbeid med Vann- og avløpsetaten har initiert et pilotprosjekt for å utforske og etablere beste praksis for å benytte resultatene fra overvannsmodellen (jf. tiltak 4, trinn 1). Det skal lages en konseptvalgutredning (KVU) for et flomveis- og fordrøyningsnettverk for nedbørsfeltet til Grønland, et område som er identifisert med høy risiko for urban flom. Utredningen er planlagt ferdigstilt første kvartal 2024. Eiendoms- og byfornyelsesetaten opplyste at den i forbindelse med konseptvalgutredningen hadde bidratt med en utredning av fordrøyning på fem tomter etaten forvalter (se ytterligere omtale under tiltak 9). Resultatet av piloten vil bidra til det videre arbeidet med tiltak 5 i handlingsplanen. Offisiell oppstart av tiltaket og etablering av en prosjektorganisasjon ble utsatt i påvente av ferdigstillingen av Vann- og avløpsetatens arbeid med den første delen av tiltak 4. Parallelt med Plan- og bygningsetatens videre arbeid med trinn 2 under tiltak 4 vil Bymiljøetaten sette i gang utredninger av flomveis- og fordrøyningsnettverket for områder hvor det ikke er hensiktsmessig å vente med videre utredninger til en plan for hele byen er klar. Bymiljøetaten opplyste at dette vil gjøres etter vurderinger i den tverretatlige prosjektgruppa for tiltak 5.

Tiltak 7. Sikre lokal fordrøyning i utbygde områder

Vann- og avløpsetaten har ansvaret for tiltaket. Etaten beskrev i 2023 at følgende var gjort:

- Tiltaket var iverksatt for plan- og byggesaker. Dette gjelder også i utbygde områder gjennom kravene til overvannshåndtering som framgår av overvannsveilederen.
- Det var startet et kommunikasjonsprosjekt for å få innbyggere til frivillig å koble taknedløp fra ledningsnett. Vann- og avløpsetaten oppgir at etaten er i undersøkelsesfasen og innhenter innspill. Det er planlagt oppstart med reklamebyrå for å lage en kampanje som skal rulles ut våren 2024.

- Pålagt overvannshåndtering for eksisterende bygg er ikke påbegynt, da dette må vurderes på bakgrunn av resultater fra tiltak 5 og tiltak 9. Pålegg kan kun gis der kommunen dokumenterer at dette er «nødvendig» og kan gjennomføres «uten uforholdsmessig stor kostnad», jf. ny bestemmelse i plan- og bygningsloven § 31-14.

Tiltak 9. Fordrøye overvann på kommunal eiendom

Eiendoms- og byfornyelsesetaten har ansvaret for tiltaket sammen med Oslobygg KF og Oslo Havn KF. Eiendoms- og byfornyelsesetaten oppga i 2023 å legge til grunn at tiltak 9 krever investeringer som må utredes i tråd med kommunens investeringsregime, slik at alternative konsepter og estimerte kostnader ved etablering, drift og vedlikehold framkommer. Ulike tomter og ulike tiltak på tomtene skal vurderes opp mot hverandre. Utvelgelse av tomter skal gjøres i tett dialog med Vann- og avløpsetaten, Bymiljøetaten og Plan- og bygningsetaten og deres tilgrensende tiltak i handlingsplanen (tiltak 4 og 5). Eiendoms- og byfornyelsesetaten har i samråd med Bymiljøetaten, Vann- og avløpsetaten og Plan- og bygningsetaten besluttet å ikke starte egne konseptvalgutredningsprosesser før prioriteringen av arealer som skal undersøkes på bynivå, foreligger.

I påvente av resultater fra tiltak 4 og tiltak 5 utarbeidet Eiendoms- og byfornyelsesetaten i 2021–2022 en prosessveileder for fordrøyning av overvann på kommunal grunn, ment som en innledning til oppstart av tiltak 9. Prosjektet ble delvis finansiert med klimatilpasningsmidler fra Miljødirektoratet.

Som nevnt under tiltak 5 opplyste Eiendoms- og byfornyelsesetaten at etaten hadde gjennomført en utredning av fordrøyning på fem tomter etaten forvalter, basert på prosessveilederen.

Tiltak 10. Videreutvikle Oslos vei- og gatenormal

Bymiljøetaten har ansvaret for tiltaket. Gatenormal for Oslo av 1. desember 2020, utgave datert 20. april 2021, forelå på Bymiljøetatens nettsider. Gatenormalen har blant annet et eget delkapittel om håndtering av overvann.

I presentasjonen for byrådsavdelingene 13. november 2023 og i tilbakemelding fra etaten framkom det at gatenormalen skal videreutvikles slik at den inkluderer den nyeste kunnskapen relatert til gater som en del av flomvei- og fordrøyningsnettverket samt tar hensyn til forurensning.

Tiltak 12. Videreutvikle rutiner og verktøy for plan- og byggesaksbehandling

Plan- og bygningsetaten har ansvaret for tiltaket. I presentasjonen til byrådsavdelingene 13. november 2023 ble det oppgitt at videreutvikling av rutiner og verktøy for plan- og byggesaksbehandling var ivarettatt i forbindelse med arbeidet med tiltak 16 (revidere overvannsveilederen). Ifølge overvannskoordinatoren i Plan- og bygningsetaten har veilederen en overordnet beskrivelse av forventninger til overvannshåndtering i byggesaker og områdereguleringer. Overvannskoordinatoren beskrev at en egen prosessgruppe utarbeidet rutiner som vil gjelde i detaljreguleringsplaner. Det gjensto per januar 2024 å innarbeide disse i Plan- og bygningsetatens interne rutiner. Koordinatoren beskrev at rutiner med videre vil forbedres etter hvert.

Tiltak 13. Videreutvikle samordnet klagehåndtering

Vann- og avløpsetaten har ansvaret for tiltaket. I presentasjonen for byrådsavdelingene 13. november 2023 ble det oppgitt at det er etablert rutiner og system for håndtering av klager om overvann.

Dokumentasjon fra Vann- og avløpsetaten viste at en prosessgruppe med representanter fra Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten, Oslobygg KF og Vann- og avløpsetaten i juni 2021 etablerte et flytskjema for felles (tverretattlig) rutine for kundeklager på overvannsproblemer i Oslo kommune.

Et referat fra styringsgruppa for iverksetting av tiltak i handlingsplanen fra 2020 omtalte arbeidet med samordning av klagehåndtering og muligheten for at klagehåndteringen ville kunne kobles til en foreslått publikumstjeneste, jf. tiltak 17 og 18.

En oppsummering av status for tiltakene i handlingsplanen per februar 2022 fra Plan- og bygningsetaten viste til at det var etablert en felles kartløsning for registrering av klager, jf. tiltak 3 (samordnet database for nedbørshendelser).

Tiltak 14. Videreutvikle gravekoordineringssystemet

Bymiljøetaten har ansvaret for tiltaket. Etaten oppga i januar 2024 at Søksys var etablert og under implementering. Ifølge Bymiljøetaten ville Søksys ivareta tiltak i henhold til handlingsplanen, det vil si mulighet for å implementere oppgradering til flomvei ved gravearbeider og omfatte retningslinjer for bruk av kabelgrøfter. Innføring av nytt system henger også sammen med funn fra Kommunerevisjonens rapport 4/2020 *Saksbehandling og koordinering av gravearbeider*, som pekte på manglende samordning av prosjekter mellom Bymiljøetaten og Vann- og avløpsetaten.

Tiltak 15. Videreutvikle faktaarkbasen

Vann- og avløpsetaten har ansvaret for tiltaket. Det foreligger per januar 2024 28 faktaark med beskrivelser knyttet til overvannsløsninger på Oslo kommunes nettsider: 15 er datert januar 2016, 13 er datert i perioden 2018–2023.

Tiltak 16. Revidere overvannsveileder

Plan- og bygningsetaten har ansvaret for tiltaket. *Retningslinjer og veiledning for overvannshåndtering i Oslo kommune* (Overvannsveileder) av september 2023 forelå på kommunens nettsider for overvannshåndtering per januar 2024, jf. tiltak 1.

Tiltak 17. Utarbeide kommunikasjonsstrategi

Vann- og avløpsetaten har ansvaret for tiltaket. Kommunikasjonsstrategi for overvannshåndtering ble ifølge et møtereferat vedtatt av styringsgruppa for handlingsplanen og Grønt teknisk forum i september 2022. Grønt teknisk forum sluttet seg til kommunikasjonsstrategien og anbefalte at den ble implementert i de relevante etatene. Strategien ble ifølge referatet oversendt til byråden for byutvikling og byråden for miljø og samferdsel til orientering.

Den vedtatte kommunikasjonsstrategien omfatter tre mål med tilhørende prinsipper for arbeidet og strategiske valg knyttet til disse. Strategien omtaler ikke noen av de underliggende tiltakene som ble skissert i handlingsplanen, det vil si verktøy for publikumskontakt, møteplasser og opplæringsprogram for saksbehandlere med videre og publikumsrettede omvisningsprogrammer.

Lederen av styringsgruppa oppga i 2023 at etatene ikke har fått jobbet med kommunikasjons tiltakene basert på strategien, ettersom det ikke ble bevilget ressurser til en publikumstjeneste.

Ifølge referatet fra et møte i Grønt teknisk forum i juni 2021 hadde Plan- og bygningsetaten og Klimaetaten likelydende tilleggsforslag til budsjettet for 2022 om å opprette en publikumstjeneste plassert i Plan- og bygningsetaten. Byrådsavdeling for byutvikling oppga i 2023 at det i forbindelse med utarbeidingen av budsjettet for dette året var samtaler med Byrådsavdeling for miljø og samferdsel for å få gjennom forslaget. Byrådsavdelingene ble ifølge Byrådsavdeling for byutvikling enige om å utfordre Klimaetaten om å gjøre tiltaket billigere, i samarbeid med Bymiljøetaten, Vann- og avløpsetaten og Plan- og bygningsetaten. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel viste i intervju i 2023 til at den ser iverksettingen av dette tiltaket i sammenheng med tiltak 18, jf. under.

Tiltak 18. Etablere støtteordninger for overvannstiltak

Vann- og avløpsetaten hadde opprinnelig ansvaret for tiltaket. Referatet fra styringsgruppemøte 1/22 omtalte at Klimaetaten, sammen med øvrige etater, hadde fått i oppdrag å «komme med anbefaling på hvordan arbeid med å redusere overvannsproblematikk på private eiendommer kan følges opp fra kommunens side, herunder å vurdere ulike måter å bruke målrettet tilskudd».

Klimaetaten viste i 2024 til at den i 2022 og 2023 hadde levert forslag til innretning på støtteordninger til Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, men at det hittil ikke er avsatt ressurser til å etablere en slik støtteordning.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel viste i 2023 til at den hadde fått anbefalinger om hvordan en tilskuddsordning skal innrettes. Byrådsavdelingen uttrykte at den ser dette som lite hensiktsmessig med mindre det finnes en publikumstjeneste i Plan- og bygningsetaten som kan veilede og gi råd til huseiere om hva de bør gjøre på sin eiendom. Byrådsavdelingen viste til at det har vært budsjettinnspill fra Plan- og bygningsetaten til Byrådsavdeling for byutvikling om en slik publikumstjeneste, omtalt under tiltak 17. Som beskrevet under tiltak 17 mente byrådsavdelingene at publikumstjenesten burde gjøres billigere. Byrådsavdelingen for miljø og samferdsel mente at en publikumstjeneste og en tilskuddsordning bør ses i sammenheng – når innbyggerne får råd om overvannstiltak de kan etablere på egen eiendom, kan det være hensiktsmessig at det også finnes mulighet til å søke om støtte til å gjennomføre tiltakene.

3.2 Oppfølging av andre føringer

Vi har også kartlagt status for Plan- og bygningsetatens oppfølging av to føringer fra bystyret ved behandlingen av byrådssak 215/19 *Handlingsplan for overvannshåndtering*. De andre føringene var i stor grad rettet mot andre virksomheter enn de som er omfattet av

undersøkelsen. Vi har heller ikke sett nærmere på vedtakspunkt 1 om å inkludere grønne vegger som tiltak for å infiltrere vann, da grønne tak og fasader omfattes av *Strategi for grønne tak og fasader* (bystyresak 160/22) og *Handlingsplan for grønne tak og fasader mot 2030* (bystyresak 487/23).

Overvann som tema i oppstartsmøte med utbygger

Bystyret ba byrådet sikre at overvann tas inn som tema i oppstartsmøter mellom Plan- og bygningsetaten og utbyggere, slik at dette er med og legger føringer for hele prosjektet de skal i gang med.

Plan- og bygningsetaten har en mal for område- og prosessavklaring som brukes i oppstartsfasen for detaljreguleringsplaner. Malen har hatt føringer om overvannshåndtering, og disse ble styrket i siste oppdatering av malen, som ble tatt i bruk i juni 2023.

Område- og prosessavklaringen skal utarbeides i forkant av oppstartsmøter med utbyggere og framlegges i møtene. I malen framkommer det at planarbeidet blant annet må avklare åpen og lokal overvannshåndtering på egen tomt og i et områdeperspektiv. Her er det krav til dokumentasjon fra utbyggerne. Etaten har fra september 2021 også hatt en midlertidig standardbestemmelse for overvannshåndtering som skal benyttes i alle detaljreguleringsplaner. En standardbestemmelse samler alt av nåværende hjemler og bør legges til grunn i reguleringsplaner. Nevnte standardbestemmelse er midlertidig, da den ifølge Plan- og bygningsetaten vil måtte endres ved oppdatert kunnskap.

I den midlertidige standardbestemmelsen framkommer det at premissene og kommunens forventninger til overvannshåndtering skal diskuteres i oppstartsmøtet med en forslagsstiller. Det framkommer videre at forslagsstilleren skal legge fram et overvannsnotat med kart og beregninger.

Inkludere overvannshåndtering i overordnede planer og områdereguleringer

Bystyret ba byrådet sikre at overordnede planer og områdereguleringer inkluderer overvannshåndtering.

Status i 2023 var at overvann er tatt inn som ett av seks klimakriterier for vurdering av klimakonsekvenser i planprosesser. Plan- og bygningsetaten har en mal for planbeskrivelse for områderegulering som blant annet inkluderer klimakriteriene, areal satt av til overvannshåndtering og beskrivelse av behov i planområdet. Overvannshåndtering er ett av flere mulige behov. Ifølge etaten ble denne malen tatt i bruk i mars 2021. Etaten oppga videre at den må gjennomføre diverse utredninger, inkludert overvannsplan, som del av arbeidet med overordnet plan og områdereguleringer. Kapittel fire i Overvannsveilederen, jf. tiltak 16, belyser hvordan overvannstemaet forventes ivaretatt i områderegulering, detaljregulering og byggesaker.

4 Struktur for samhandling og samordning

I dette kapittelet ser vi på strukturen for samhandling og samordning for å følge opp og gjennomføre tiltakene i *Handlingsplan for overvannshåndtering*. Vi undersøker styringsmodellen for arbeidet og organiseringen av prosjektdrift. Vi ser videre på Plan- og bygningsetatens koordineringsansvar og hvorvidt etatene tar initiativ til samhandling og samordning.

4.1 Revisjonskriterier

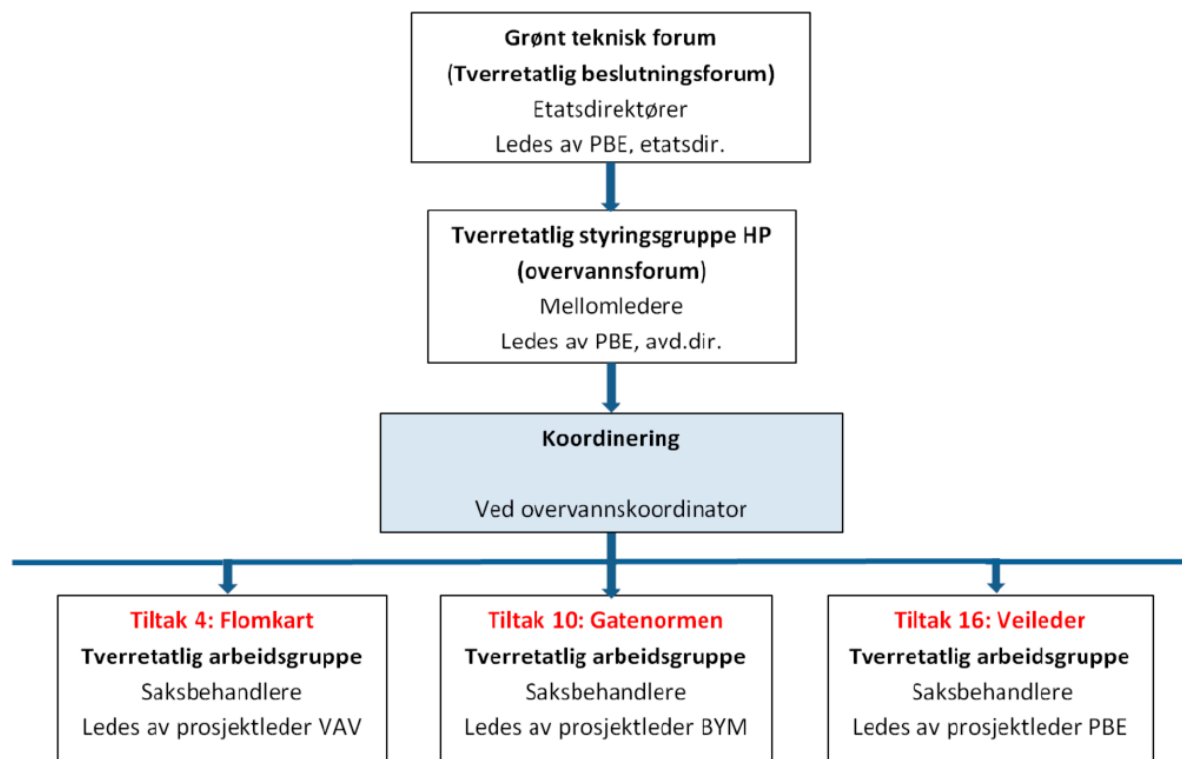
- Det skal være etablert en struktur for samhandling og samordning for å følge opp og gjennomføre tiltakene i *Handlingsplan for overvannshåndtering*.
- Plan- og bygningsetaten skal koordinere implementeringen av *Handlingsplan for overvannshåndtering*.
- Etatene skal ta initiativ til samhandling og samordning mellom sektorer og virksomheter der det er nødvendig for å håndtere overvannsproblematikk.

4.2 Faktabeskrivelse

4.2.1 Styringsmodell

Strukturen for det tverretatlige arbeidet innen overvannshåndtering ble etablert høsten 2019. Plan- og bygningsetaten organiserte et oppstartsmøte for arbeidet med handlingsplanen i oktober 2019. I dette møtet ble forslag til organisasjonsstruktur, mandat for overvannskoordinator, et tverretatlig beslutningsforum, en tverretatlig styringsgruppe og prosjektledere for hvert enkelt tiltak presentert. I oppstartsmøtet deltok representanter fra Beredskapsetaten, Boligbygg Oslo KF, Byantikvaren, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Klimaetaten, Plan- og bygningsetaten, tidligere Omsorgsbygg KF og tidligere Undervisningsbygg KF. Etter innspill under og i etterkant av oppstartsmøtet ble modellen presentert i figur 1 foreslått av Plan- og bygningsetaten i oppfølgingsbrevet til deltakende etater. Denne strukturen er fortsatt gjeldende.

Figur 1 Styringsmodell for implementering av handlingsplanen, med tre eksempeltiltak.

4.2.2 Tverretatlig beslutningsforum

Det ble bestemt ved oppstart av arbeidet med handlingsplanen at Grønt teknisk forum skulle fungere som tverretatlig beslutningsforum. Grønt teknisk forum ble opprettet i 2016, da Plan- og bygningsetaten fikk i oppdrag fra Byrådsavdeling for byutvikling å etablere et tverretatlig forum for Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten, daværende Renovasjonsetaten og Vann- og avløpsetaten. Ifølge Byrådsavdeling for byutvikling var dette oppdraget utarbeidet i samforståelse med Byrådsavdeling for miljø og samferdsel. Per høsten 2023 deltok også Klimaetaten, Ruter og Sporveien i Grønt teknisk forum. De gangene Grønt teknisk forum har behandlet saker som angår handlingsplanen for overvannshåndtering, har også Beredskapsetaten, Byantikvaren og Gravplassetaten blitt invitert til møtene.

Grønt teknisk forums ansvar innen arbeidet med handlingsplanen for overvannshåndtering ble ved oppstart definert til å inkludere å diskutere samlet budsjettinnspill som den enkelte etatsdirektør ivaretar i egen etat, bidra til å finne løsninger på udekkede behov innen overvannshåndtering og handlingsplanen og å sikre at eventuelle utfordringer som dukker opp, blir løst på en god måte og til det beste for innbyggerne. Beslutningene må forankres i hver enkelt etat. Ifølge Plan- og bygningsetaten har det vært krevende for etatene å utarbeide felles budsjettinnspill. Felles budsjettinnspill har ikke blitt forelagt Grønt teknisk forum. Som det framgår av status for gjennomføring av tiltak i kapittel 3.1, er ressurser og prioritering oppgitt å være en årsak til manglende gjennomføring og framdrift i flere av tiltakene.

Gjennomførte aktiviteter og status for gjennomføring av tiltak i handlingsplanen har blitt presentert i Grønt teknisk forum i 2020, 2021, 2022 og 2023. Gjennomførte tiltak har også blitt presentert for Grønt teknisk forum. Grønt teknisk forum har tatt sakene til orientering. Byrådsavdelingene for byutvikling og miljø og samferdsel deltar ikke i Grønt teknisk forum, heller ikke som observatører.

4.2.3 Tverretatlig styringsgruppe

En tverretatlig styringsgruppe for handlingsplanen for overvannshåndtering rapporterer, forbereder og ferdigstiller saker til Grønt teknisk forum. Styringsgruppa består av mellomledere i de medvirkende etatene, som per oktober 2023 var Plan- og bygningsetaten, Beredskapsetaten, Byantikvaren, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Gravplassetaten, Klimaetaten, Oslobygg KF og Vann- og avløpsetaten. Styringsgruppa ble opprettet i 2020 og har hatt seks til sju møter i året. Styringsgruppa ledes av Plan- og bygningsetaten. Byrådsavdelingene for byutvikling og miljø og samferdsel oppga å ikke ha hatt kontakt med styringsgruppa.

Hovedansvaret til den tverretatlige styringsgruppa ble ved oppstart definert som å følge opp tiltakene i handlingsplanen i henhold til prosjektbeskrivelse og påse at tiltakene gjennomføres med god kvalitet, tilstrekkelig organisering og ressurser og innenfor planlagt framdrift. Som vi vil se av punkt 4.2.4, har framdriftsplanen ikke blitt oppdatert siden mars 2021. Styringsgruppa har gitt innspill til prosjektbeskrivelser og tatt dem til orientering. Styringsgruppa har også diskutert budsjettarbeid og gjennomføring av tiltak og fått presentert status for gjennomføring av tiltak.

Det ble understreket fra etatene at styringsgruppa ikke er et beslutningsforum, og at ingenting vedtas av styringsgruppa. Beslutninger fattes i linja i hver enkelt etat. Medlemmer av styringsgruppa oppga at styringsgruppa ikke kan pålegge etater noe, og at de forsøker å komme til enighet om en felles retning på arbeidet. Tverretatlige diskusjoner og koordinering skal kunne gjennomføres i styringsgruppa, og eventuelle uenigheter skal kunne løftes til Grønt teknisk forum. Vi fikk oppgitt at det for det meste var sluttresultater og informasjon som ble løftet til Grønt teknisk forum fra styringsgruppa, ikke uenigheter. Tilfeller av uenigheter i styringsgruppa har blitt forsøkt løst internt, med ett unntak som gjaldt budsjettforslag til kommunikasjonsstrategi.

4.2.4 Plan- og bygningsetatens koordineringsansvar

Overvannskoordinatoren i Plan- og bygningsetaten koordinerer gjennomføring av tiltak i handlingsplanen på tvers av hele kommunen. Koordineringsfunksjonen til Plan- og bygningsetaten ved overvannskoordinatoren ble definert i brev til alle deltakende etater i november 2019. Her framgår det at overvannskoordinatoren blant annet ville følge opp og koordinere prosjektene, bidra med faglig kunnskap, bidra til et godt tverrfaglig og tverretatlig samarbeid, bidra til å sikre helhetsperspektivet og tydeliggjøre eventuelle avklaringsbehov mellom etatene. Ifølge overvannskoordinatoren fikk Plan- og bygningsetaten ingen innsigelser på etatens definisjon av koordineringsansvar, og etaten har derfor lagt dette til grunn i arbeidet.

Overvannskoordinatoren i Plan- og bygningsetaten har ingen myndighet overfor andre etater. Koordinatoren kan for eksempel ikke gi pålegg om oppstart og gjennomføring av prosjekter.

Overvannskoordinatoren oppga å først og fremst være fagperson, uten linjeansvar eller beslutningsmyndighet. Overvannskoordinatoren koordinerer også arbeidet med overvannshåndtering i egen etat. Overvannskoordinatoren er én av to medarbeidere med spesialkompetanse innen overvannshåndtering i etaten. Ifølge overvannskoordinatoren betyr dette at disse to fagpersonene også må gjennomføre andre oppgaver i etaten, som å gi innspill til planarbeid og å etablere og videreutvikle kunnskapsgrunnlag.

Overvannskoordinatoren oppga at det er rekkefølgeavhengigheter mellom tiltakene som påvirker rekkefølgen av iverksettingen, og at det dessuten ikke er ressurser til å sette i gang med alle tiltakene samtidig. I oppstartsmøtet for arbeidet med handlingsplanen i 2019 ble det besluttet at tiltakene som skulle prioriteres, var veileder for overvannshåndtering og temakart for overvann og urban flom.

Overvannskoordinatoren har i møtene i styringsgruppa blant annet presentert status for gjennomføring av tiltak og framdriftsplan for handlingsplanen i sin helhet og status for gjennomføring av tiltak hvor Plan- og bygningsetaten er ansvarlig. Overvannskoordinatoren har også deltatt i oppstartsmøter for tiltak i handlingsplanen. Overvannskoordinatoren utarbeidet en framdriftsplan for tiltakene i handlingsplanen i 2020 og ba koordinatorene i etatene og prosjektledere om å oppdatere den i 2021 og deretter presentere den for styringsgruppa. Ifølge Plan- og bygningsetaten var det vanskelig å holde framdriftsplanen oppdatert, og den har ikke blitt oppdatert siden mars 2021.

Det ble holdt et koordineringsmøte med etatenes overvannskoordinatorene i februar 2021 for å diskutere behovene for samarbeid. Det ble foreslått jevnlig møter med gjennomgang av prosjektene i handlingsplanen for å dekke rapporteringsbehovet videre til styringsgruppa. Ifølge overvannskoordinatoren ble det holdt noen koordineringsmøter til, men uten at disse ble referatført. Overvannskoordinatoren kunne vise til oppdatert informasjon om status for gjennomføring av tiltak i handlingsplanen.

4.2.5 Organisering av arbeidet med tiltak

Når det gjelder organisering av hvert enkelt tiltak, har etaten med hovedansvaret for gjennomføring av tiltaket utnevnt prosjektleder. I oppstartsmøtet for arbeidet med handlingsplanen ble ansvaret prosjektledere skulle ha, definert som å lage prosjektbeskrivelse, etablere prosjektorganisasjon, lede prosjektet og rapportere til styringsgruppa, involvere og ivareta innspill fra alle etater, ved behov diskutere med overvannskoordinatoren og eventuelt løfte utfordringer til styringsgruppa.

Plan- og bygningsetaten har utarbeidet en rutine for oppstart, drift og avslutning av prosjekter som inngår i handlingsplanen. I denne rutinen er det understreket at det skal jobbes tverretattlig

med tiltakene. I rutinen framgår det blant annet at det bør utarbeides en prosjektbeskrivelse med innspill fra relevante etater, og at prosjektorganisasjonen bør omfatte en tverretatlig arbeidsgruppe.

Flere tiltak har startet med et oppstartsmøte hvor medvirkende etater har deltatt. Formålet med oppstartsmøtene har vært å motta innspill som kan danne grunnlag for en prosjektbeskrivelse. Prosjektbeskrivelser vedtas av styringsgruppa. Prosjektbeskrivelser har blant annet inneholdt en beskrivelse av organiseringen av tiltaket, resultatmål og plan for gjennomføring. Styringsgruppa skal følge opp at etatene avser nødvendige ressurser til bemanning av prosjektene. Til hvert tiltak har det blitt opprettet en tverretatlig arbeidsgruppe. Arbeidsgruppene har vært på saksbehandlernivå, ledet av prosjektlederen for tiltaket. Arbeidsgruppene har hatt arbeidsmøter underveis i arbeidet med tiltakene.

De reviderte etatene har utpekt ansatte med særlig ansvar for arbeidet med handlingsplanen. Plan- og bygningsetaten, Bymiljøetaten og Vann- og avløpsetaten har ansatt overvannskoordinatorer til å jobbe med gjennomføringen av handlingsplanen. I Eiendoms- og byfornyelsesetaten er en overarkitekt koordinator for etatens innsats for gjennomføring av tiltak i handlingsplanen. Koordinatorene i Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten og Vann- og avløpsetaten har ansvaret for å koordinere sin etats arbeid knyttet til handlingsplanen. Ifølge koordinatorene involverer de andre internt i arbeidet med handlingsplanen og følger opp dette arbeidet. Videre deltar de i det tverretatlige arbeidet med tiltak i handlingsplanen. Koordinatorene anslo at 10–20 prosent av stillingene deres gikk til å koordinere arbeidet med handlingsplanen. I tillegg bidrar de i andre prosesser og oppgaver knyttet til overvannshåndtering internt i sin etat, som saksbehandling og arbeid med interne prosjekter. I Bymiljøetaten er det to ansatte som jobber som overvannskoordinatorer.

Overvannskoordinatoren i Plan- og bygningsetaten er fast deltaker i styringsgruppa, mens de øvrige koordinatorene i etatene ikke er faste deltakere. Koordinatorene er ansatte på saksbehandlernivå, og styringsgruppa består av mellomledere i etatene. Koordinatorene har imidlertid enkelte ganger deltatt ved behandlingen av enkelte saker.

4.2.6 Tverretatlig samhandling

Alle de reviderte etatene deltar i tverretatlige initiativer om overvannshåndtering. Overvannskoordinatorene i Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten oppfatter samarbeidet mellom medvirkende virksomheter i handlingsplanen som bra. De fortalte at siden de samme fagpersonene hadde deltatt på mange av de samme prosjektene, hadde de blitt godt kjent. De oppfatter terskelen som lav for å ta kontakt og informere hverandre på tvers, stille spørsmål og ta initiativ til samhandling der det er nødvendig. Det ble oppgitt av noen av koordinatorene at det kunne utgjøre en sårbarhet at mye av innsatsen var avhengig av få nøkkelpersoner.

Den formelle dialogen etatene imellom om samarbeid på tvers går via styringsgruppa, se punkt 4.2.3. Det er i tillegg uformell kontakt på tvers av etatene. Overvannskoordinatorene oppga at

det har vært løpende kontakt i arbeidsgruppene om gjennomføring av tiltak i handlingsplanen. Etatene har også satt i gang arbeid med overvannstiltak som ikke direkte var omfattet av handlingsplanen, uten vedtak fra styringsgruppa. Da har koordinatorene involvert relevante ressurser i andre etater som de har blitt kjent med gjennom arbeidet med tiltak i handlingsplanen.

Eiendoms- og byfornyelsesetatens initiativ til samhandling

Eiendoms- og byfornyelsesetaten oppga å ha tatt initiativ til møter med Bymiljøetaten for å få mer informasjon om etatens arbeid med tiltak 5 i handlingsplanen, å utrede og bygge hovedflomvei- og fordrøyningsnettverk. Det har også blitt gjennomført workshop og felles befarings. Eiendoms- og byfornyelsesetaten har i 2021 utviklet en prosessveileder for fordrøying av overvann som innledning til arbeid med tiltak 9, å fordrøye overvann på kommunal eiendom. I arbeidet med prosessveilederen involverte etaten Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten.

Bymiljøetatens initiativ til samhandling

Bymiljøetaten etablerte høsten 2022 en tverretattlig prosjektgruppe for oppfølging av tiltak 5, å utrede hovedflomvei- og fordrøyningsnettverk. Prosjektgruppa ledes av Bymiljøetaten og består av representanter fra Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Klimaetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten. Etaten oppga i et beslutningsnotat til styringsgruppa i juni 2022 at det etter hvert også vil være behov for ressurser til mindre arbeidsgrupper som skal jobbe med konkrete delprosjekter, noe som må avklares gjennom arbeidet til prosjektgruppa.

Bymiljøetaten fikk støtte fra Miljødirektoratet til å utvikle en designveileder for flomveier i gater. Dette tiltaket var relatert til tiltak 5 i handlingsplanen. I dette arbeidet samarbeidet Bymiljøetaten med Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Klimaetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten.

Plan- og bygningsetatens initiativ til samhandling

Plan- og bygningsetaten har tatt initiativ til et tverretattlig oppstartsmøte for arbeidet med handlingsplanen, se omtale i punkt 4.2.1. I arbeidet med veileder for overvannshåndtering, som etaten hadde hovedansvaret for, ble det etablert mange tverretattlige arbeids- og prosjektgrupper.

Vann- og avløpsetatens initiativ til samhandling

I forbindelse med tiltak 5 tok Vann- og avløpsetaten i 2021 initiativ overfor Bymiljøetaten til å samarbeide om tiltak knyttet til overvannshåndtering på Grønland i forbindelse med rehabilitering av vann- og avløpsnett i området. Overvannskoordinatoren har tatt løpende kontakt med andre etater for å avklare problemstillinger om overvannshåndtering. Vann- og avløpsetaten har også arbeidet med kompetanseoverføring til medvirkende etater i arbeidet med handlingsplanen. Etaten leder en møteserie kalt «overvannslunsj», som er åpen for ansatte i alle

etater. Vann- og avløpsetaten har også lånt ut en medarbeider til Plan- og bygningsetaten i ett år for kompetanseoverføring på overvannsfeltet.

4.3 Kommunerevisjonens vurdering

Det er etablert en struktur for samhandling og samordning for å følge opp handlingsplanen for overvannshåndtering på etatsnivå. Plan- og bygningsetaten koordinerer implementeringen av handlingsplanen.

Styringsstrukturen medfører at beslutninger blir fattet i og for hver enkelt etat. Felles budsjettinnspill har i liten grad blitt behandlet i den etablerte strukturen. Budsjettinnspill er dermed ikke blitt koordinert etatene imellom som forutsatt. Dette gir risiko for at tiltak innen overvannsfeltet ikke når opp i prioriteringene når etatene hver for seg skal avveie ressurser som skal settes av til disse, opp mot hva som trengs på andre områder. I Kommunerevisjonens kartlegging av status for gjennomføring av tiltak i handlingsplanen beskrevet i kapittel 3.1 framstår ressurser og prioritering som årsak til manglende gjennomføring og framdrift i flere av tiltakene. I tillegg ser vi av kartleggingen at flere tiltak synes forsinket fordi de må avvente ferdigstillingen av andre tiltak.

Etatene har tatt initiativ til samhandling og samordning mellom sektorer og virksomheter for å håndtere overvannsproblematikk. Den løpende kontakten mellom fagpersoner i tverretatlige arbeidsgrupper og opplevd lav terskel for å ta kontakt på tvers av etater har bidratt positivt til etatenes samhandling om å iverksette tiltak.

5 Byrådsavdelingenes koordinering av samarbeid

I dette kapittelet undersøker vi om byrådsavdelingene har etablert og koordinert samarbeid om overvannshåndtering seg imellom, og om de har fulgt opp at det tverretatlige samarbeidet om overvannshåndtering er etablert og koordinert. I hvilken grad byrådsavdelingenes styringsdialog sikrer gjennomføring av tiltak knyttet til overvannshåndtering, er tema for kapittel 6.

5.1 Revisjonskriterier

- Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel bør ha etablert og koordinert samarbeid om overvannshåndtering byrådsavdelingene imellom.
- Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel bør ha fulgt opp at samarbeid om overvannshåndtering er etablert og koordinert mellom relevante etater.

5.2 Faktabeskrivelse

5.2.1 Etablert og koordinert samarbeid byrådsavdelingene imellom

Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel oppfattet at oppfølgingen av arbeidet med overvannshåndtering ble tillagt Byrådsavdeling for byutvikling da Plan- og bygningsetaten ble gitt ansvaret for å koordinere implementeringen av handlingsplanen.

Ifølge Byrådsavdeling for byutvikling har byrådsavdelingene dialog på forskjellige nivåer, og det er enkelt å ta opp temaer og informere hverandre.

5.2.2 Fulgt opp at samarbeid er etablert og koordinert

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel oppga at etter at koordineringsansvaret for implementering av handlingsplanen ble lagt til byutviklingssektoren, var byrådsavdelingens hovedoppgave å følge opp de underliggende etatenes oppfølging av ansvar på området.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel forventer at Byrådsavdeling for byutvikling vil ta opp eventuelle utfordringer knyttet til overordnet oppfølging av handlingsplanen. Byrådsavdelingen forventer ikke å få beskjed fra Byrådsavdeling for byutvikling om gjennomføringen av tiltak i handlingsplanen med mindre det er avvik knyttet til gjennomføring.

Byrådsavdelingene mener det ikke er noe på overvannsfeltet som burde være byrådsavdelingenes ansvar, jf. delegeringen av koordineringsansvaret til Plan- og bygningsetaten og utpekingen av ansvarlige etater for tiltakene i handlingsplanen. Informantene oppga at etatene heller ikke har meldt fra om at noe på overvannsfeltet burde være byrådsavdelingenes ansvar. Byrådsavdelingene oppga å forvente at etatene sier fra hvis det er noe som ikke fungerer eller må avklares, også i det tverrsektorielle arbeidet.

Byrådsavdeling for byutvikling oppga å ha fått informasjon fra etatene om det tverretatlige samarbeidet om overvannshåndtering gjennom enkeltsaker, for eksempel tiltak som bekkeåpninger og grønne tak og fasader.

Byrådsavdeling for byutvikling har ikke hatt saksbehandlere med særansvar for overvannsfeltet. Seksjon plan og utbygging har ansvaret for etatsstyringen av Plan- og bygningsetaten og har ifølge byrådsavdelingen ikke ressurser til å samle ansvaret hos én person. Byrådsavdeling for byutvikling oppga at dette ikke hadde konsekvenser for arbeidet med overvannshåndtering, da det var enkelt å spørre kollegaer ved behov.

Flere informanter i etatene oppga at byrådsavdelingenes tilrettelegging for tverretatlig og tverrsektorielt samarbeid i hovedsak var gjort gjennom deres utarbeiding av byrådssaker om strategi og en handlingsplan for overvannshåndtering. Disse styringsdokumentene er politisk behandlet, og etatene har fått beskjed om å følge dem opp, noe etatene har oppfattet som et tydelig mandat for tverretatlig og tverrsektorielt samarbeid. Avklaringen om finansiering av en overvannskoordinator ved overføring av midler fra miljø- og samferdselssektoren til byutviklingssektoren har også blitt oppfattet som et styringssignal om etablering og koordinering av tverretatlig samarbeid om overvannshåndtering.

Koordineringsansvaret til Plan- og bygningsetaten var omtalt i etatens tildelingsbrev for 2020. I tildelingsbrevet framgikk det at Plan- og bygningsetaten har koordineringsansvaret for implementeringen av handlingsplanen og skal bistå i arbeidet med realiseringen av handlingsplanens tiltak.

Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har i tildelingsbrevene til de relevante etatene gjennom hele undersøkelsesperioden bedt etatene om å fortsette utviklingen av samhandling og koordinering mellom sektorer. Byrådsavdelingene har videre gitt en føring i tildelingsbrevene om at etatene samkjører budsjettforslag for å ivareta dette.

I tildelingsbrevene til Plan- og bygningsetaten og Eiendoms- og byfornyelsesetaten fra 2021, 2022 og 2023 var det føringer om god samhandling med Bymiljøetaten. I 2022 og 2023 var føringen om god samhandling med Bymiljøetaten direkte knyttet til overvannshåndtering. Der framgikk dette: «Byrådet ser viktigheten av å benytte veier, parker og andre offentlige arealer til håndtering av overvann, både som ressurs i bylandskapet og til å redusere skader ved overvannsflom. Vurdering av hvilke veier som må avsettes til flomveinettverket i byen vil bli en prioritert oppgave fremover.» I tildelingsbrevene til Plan- og bygningsetaten for 2022 og 2023 har byrådsavdelingen gitt en føring om å videreføre arbeidet med å koordinere implementeringen av handlingsplanen for overvann på tvers av etater og foretak. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har ikke tilsvarende føringer for sine etater.

Lederen for tverretatlig styringsgruppe oppga at etatene opplever at byrådsavdelingene ikke har tatt et felles ansvar for etatene knyttet til overvannsarbeidet, og oppga å savne mer koordinering på byrådsavdelingsnivå. Ifølge lederen gjenspeiler dette seg i uklarheter knyttet til

hvem som har det overordnede ansvaret på overvannsområdet. Enkelte informanter i de reviderte etatene ga uttrykk for at det er uklart for dem om det er noe igjen av sektoransvaret i Vann- og avløpsetaten etter at Plan- og bygningsetaten fikk koordineringsansvaret for implementering av handlingsplanen. Videre er de usikre på hvilken etat som ville ha ansvar for koordinering av implementering av overvannstiltak utover handlingsplanen. Informanter i etatene oppga også at byrådsavdelingene kunne tatt et større ansvar når det gjaldt prioriteringer i handlingsplanen og økonomi/budsjett. Det framgår av punkt 3.1 at gjennomføring av tiltak 17 og 18 i handlingsplanen innebærer behov for tverrsektoriell koordinering om budsjettmidler.

5.3 Kommunerevisjonens vurdering

Byrådsavdelingene har lagt til rette for tverretatlig og tverrsektorielt samarbeid ved utarbeiding av byrådssaken *Handlingsplan for overvannshåndtering* som ble behandlet av bystyret. Det er gitt generelle føringer om samhandling og koordinering i tildelingsbrevene til de reviderte etatene. Byrådsavdeling for byutvikling har i tillegg med spesifikke føringer om samhandling på overvannsområdet i tildelingsbrevene til sine underliggende etater.

Byrådsavdelingene har seg imellom verken etablert eller koordinert et samarbeid spesifikt om overvannshåndtering eller aktivt fulgt opp etatenes samarbeid på overvannsfeltet utover de ovennevnte føringene i tildelingsbrevene. Dette gir risiko for at tiltak på overvannsfeltet som krever felles, tverrsektorielle løft, ikke har blitt identifisert og tatt tak i av byrådsavdelingene. Kommunerevisjonen viser til at framdrift i gjennomføringen av noen av tiltakene i handlingsplanen fordrer en tverrsektoriell dialog også på overordnet nivå om prioriteringer og budsjettavsetninger.

6 Sikre gjennomføring av tiltak og framdrift

I dette kapittelet ser vi på byrådsavdelingens styringsdialog og oppfølging av etatenes gjennomføring av tiltak knyttet til overvannshåndtering. Byrådsavdelingens etablering og koordinering av samarbeid seg imellom om overvannshåndtering og deres oppfølging av tverretattlig samarbeid på overvannsområdet er tema for kapittel 5.

Videre ser vi om etatene har definert mål og resultatkrav for arbeidet med overvannshåndtering i sine styringsdokumenter. Vi vurderer også om etatene har orientert overordnet byrådsavdeling om status og gjennomføring av tiltak, formidlet risikobilde og varslet vesentlige avvik.

6.1 Revisjonskriterier

Berørte byrådsavdelinger og etater skal sikre tilfredsstillende framdrift i kommunens arbeid med overvannshåndtering. For byrådsavdelingene innebærer dette

- at byrådsavdelingene skal ha etablert en styringsdialog som sikrer gjennomføring av tiltak og politiske føringer knyttet til overvannshåndtering, og skal følge opp relevante etaters gjennomføring av tiltak knyttet til overvannshåndtering

For etatene innebærer dette

- at etatene med vesentlig ansvar for å gjennomføre tiltak i *Handlingsplan for overvannshåndtering* bør i sine styringsdokumenter ha definert mål og resultatkrav for arbeidet med overvannshåndtering basert på overordnede føringer
- at etatene skal orientere om status og gjennomføring av tiltak, formidle risikobilde og varsle vesentlige avvik i måloppnåelse og resultater knyttet til arbeidet med overvannshåndtering til overordnet byrådsavdeling

Mål og resultatkrav om overvannshåndtering er nedfelt i *Handlingsplan for overvannshåndtering*. Kommunerevisjonen legger til grunn at virksomheter med særskilt ansvar for å gjennomføre sentrale tiltak i handlingsplanen bør ha innarbeidet mål og resultatkrav eller referert til handlingsplanen i sine styrende dokumenter.

Det tredje revisjonskriteriet forutsetter ikke en utstrakt rapportering fra alle etater som har ansvar på overvannsområdet, men at etater med ansvar for sentrale tiltak skal orientere overordnet byrådsavdeling om status og om eventuelle avvik og risikobilde når det er relevant.

6.2 Faktabeskrivelse

6.2.1 Byrådsavdelingens styringsdialog

Det er generelt etablert en struktur for styringsdialog som omfatter etatsstyrings- og strategimøter og tildelingsbrev til etatene. I tildelingsbrevene framgår forventninger og oppdrag til etatene, deriblant om rapportering og resultatoppfølging. Tildelingsbrevene til alle etater følger en generell mal, men innrettes mot den enkelte etat på noen punkter, blant annet med hensyn til særskilte oppgaver og bestillinger, rapporteringskrav med videre.

Tildelingsbrevene til de reviderte etatene har i varierende grad inneholdt føringer om å bidra til gjennomføringen av handlingsplanen og å følge opp tiltak, i tillegg til føringene om koordinering og samhandling omtalt i punkt 5.2.2. I tildelingsbrevene til Plan- og bygningsetaten for 2020, 2021, 2022 og 2023 framkom det at Byrådsavdeling for byutvikling forventer at etaten fortsetter arbeidet med å implementere overvannsproblematikken i saksbehandlingen, utvikle relevante veiledere og kartfeste data. Tildelingsbrevet for 2020 hadde i tillegg en resultatindikator om å lage kartutkast for infiltrasjonsarealer for overvann og urban flom. I tildelingsbrevet for 2021 var det videre føringer om blant annet å bidra til informasjon og kunnskapsheving om framtidsrettet overvannshåndtering og å kartlegge infiltrasjonsmuligheter. I 2021 og 2022 var det en føring om å utarbeide en overvannsveileder der målene fra overvannsstrategien skulle innarbeides i plan- og byggesaksbehandlingen.

I Byrådsavdeling for miljø og samferdsels tildelingsbrev til Vann- og avløpsetaten for 2020–2023 var det en føring om å bidra til gjennomføringen av handlingsplan for overvannshåndtering. Tildelingsbrevet til Bymiljøetaten for 2023 har en føring om å følge opp tiltak i handlingsplan for overvannshåndtering. Bymiljøetaten var ikke gitt noen tilsvarende føringer i perioden 2020–2022. Tildelingsbrevene fra Byrådsavdeling for byutvikling til Eiendoms- og byfornyelsesetaten i perioden 2020–2023 omfattet ikke oppdrag knyttet til handlingsplanen.

6.2.2 Byrådsavdelingenes oppfølging av tiltak

Ifølge Byrådsavdeling for byutvikling ble status for gjennomføring av handlingsplan for overvannshåndtering tatt opp i styringsdialogen med Plan- og bygningsetaten, på etatsstyringsmøter knyttet til tildelingsbrevet og i andre møter. Byrådsavdeling for byutvikling forutsetter at etatene selv rapporterer om avvik. Byrådsavdeling for byutvikling oppga å ikke ha tatt utgangspunkt i kommunens handlingsplan i oppfølgingen av Plan- og bygningsetaten.

Møtereferater fra etatsstyringsmøter med Plan- og bygningsetaten viser at siste gang status for handlingsplanen var tema, var i 2017. Bystyret behandlet som nevnt planen i 2019. Ansvar for å utarbeide handlingsplanen var i 2017 plassert hos Byrådsavdeling for miljø og samferdsel.

Byrådsavdeling for byutvikling oversendte bystyrets behandling av handlingsplanen til Plan- og bygningsetaten. I oversendelsen ba byrådsavdelingen etaten følge opp det videre arbeidet med implementeringen inkludert bystyrets vedtakspunkter og å holde byrådsavdelingen orientert om etatens planer for oppfølgingen. Når det gjaldt oppfølging av bystyrevedtak, oppga byrådsavdelingen at den forutsatte at etatene leser dem og handler på bakgrunn av dem.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel viste til at virksomhetsstyringen var basert på at det ble gitt tydelige oppgaver i tildelingsbrevene. Ifølge Byrådsavdeling for miljø og samferdsel er rapporteringen i etatsstyringsmøtene generelt knyttet til avvik – når ting går som de skal, blir temaet ikke tatt opp med mindre virksomhetene ber om det. Når ansvaret er delegert ned til etatene, er det opp til disse å varsle ved avvik eller utfordringer, eventuelt på tvers av sektor, for å sikre at det blir håndtert. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel forventer ikke å få beskjed

dersom det ikke er avvik. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel oppga at den ser at tiltakene i handlingsplanen blir fulgt opp systematisk, og at det er forklaringer på hvorfor enkelte ting tar tid.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel ser videre ikke behov for at føringer og tidsfrister knyttet til aktuelle bystyrevedtak skal være med i tildelingsbrevene, ettersom det er forutsatt at etatene setter seg inn i og følger opp relevante vedtak.

Noen informanter i etatene mente at byrådsavdelingene kunne ha etterspurt mer informasjon om status for gjennomføring av tiltak og etterlyst resultater.

I november 2023 innkalte de to byrådsavdelingene i samarbeid etatene til et møte for å få presentert en samlet oppdatering på status for gjennomføring av tiltak i handlingsplanen.

Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten deltok på dette møtet.

Overvannskoordinatoren holdt en presentasjon om status for gjennomføring av tiltak i handlingsplanen. Presentasjonen inneholdt ikke opplysninger om videre framdrift.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel oppga at oppdateringen var nyttig, og at etatene i møtet ikke ytret behov for ytterligere oppfølging fra byrådsavdelingenes side.

6.2.3 Etatenes sikring av framdrift

Informantene i alle etater var samstemt om at de opprinnelige tidsfristene i kommunens handlingsplan var utdatert da byrådssaken *Handlingsplan for overvannshåndtering* ble behandlet av bystyret, og ikke lenger realistiske. Som det framgår av punkt 3.1, var ikke iverksettingen av tiltak i samsvar med tidsfristene i den opprinnelige handlingsplanen. Etatene har ikke sett det som nødvendig å orientere om at tiltakene ikke vil bli ferdigstilt i henhold til de allerede utløpte fristene. Forsinkelsene i forhold til opprinnelig tidsplan har ikke vært et eget tema i rapportering fra etatene til byrådsavdelingene.

Vann- og avløpsetaten

Hovedplan vann og avløp 2020–2040 danner grunnlag for Vann- og avløpsetatens framtidige prioriteringer og investeringer. Mål 4 i hovedplanen lyder: «Avløpssystemet har en kapasitet som håndterer nedbørmengder innenfor akseptabel risiko.» Målet skal gjennomføres innen 2040.

Delmål 4.2. lyder: «Vi skal samarbeide med andre etater, ta ansvar for oppgaver gitt Vann- og avløpsetaten i *Handlingsplan for overvannshåndtering* og innarbeide resultater fra handlingsplanarbeidet i egne utredninger, gjennomføringsprosjekter og drift av ledningsnett.»

Fra 2023 inkluderer rapporteringen om tiltak i hovedplanen ni underpunkter av delmål 4.2. Disse underpunktene er operasjonaliseringer av Vann- og avløpsetatens oppgaver i handlingsplanen, inkludert avklaringer og utviklingsoppgaver. Hvert punkt har tidsfrist, ansvarlig avdeling og navn på hovedansvarlig i etaten. Rapporteringen innebærer en beskrivelse av status for gjennomføring av tiltak, om det er ferdig, påbegynt eller ikke i gang.

I Vann- og avløpsetatens årsberetninger fra 2020, 2021 og 2022 framgår det hva etaten har gjort av arbeid knyttet til tiltak i handlingsplanen. Status for gjennomføring av tiltak i

handlingsplanen var tema i etatsstyringsmøtet med Vann- og avløpsetaten og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel i november 2023.

Vann- og avløpsetaten utarbeider et overordnet risikobilde som legges fram på etatsstyringsmøter med Byrådsavdeling for miljø og samferdsel. Etatens overordnede risikobilde for 2021 og 2023 inkluderte risikoer som omhandler overvann, men ikke risikoer angående gjennomføring av tiltak i handlingsplanen spesifikt og risikoer angående måloppnåelse og resultater. Etaten har heller ikke oppgitt at den rapporterer muntlig om denne typen risiko. Det har vært endringer i tiltakene i handlingsplanen som Vann- og avløpsetaten har ansvaret for. Endringene gjelder ansvarlig etat, sammenslåing av tiltak og utføring av tiltakene. Gjennomføring av tiltakene er forsinket i forhold til opprinnelig tidsplan.

Plan- og bygningsetaten

Ifølge Plan- og bygningsetaten er det tildelingsbrev og avdelingsvise virksomhetsplaner som blir benyttet til styring i etaten. Arbeidet med overvannshåndtering har sin hovedforankring i en avdeling kalt Ressurssenteret, hvor overvannskoordinatoren og lederen for styringsgruppa for handlingsplanen er plassert. I de tre siste årenes virksomhetsplaner for Ressurssenteret er det satt mål for overvannsarbeidet og for koordinering av handlingsplanen. Virksomhetsplanene for 2021, 2022 og 2023 beskriver ansvaret for å koordinere implementeringen av handlingsplanen og arbeidet med realiseringen av handlingsplanens tiltak. Mål er blant annet å ta initiativ til og å bistå i arbeidet med å implementere overvanns- og flomproblematikken i saksbehandlingen og arbeidet med å utvikle relevante krav og støttmateriell, jf. tiltak 12. Det er også et mål om å lede arbeidet med å utarbeide en tverretattlig veileder om overvann for plan- og byggesaksbehandlingen, jf. tiltak 16.

Det var videre føringer om overvannshåndtering i etatens tildelingsbrev for 2020, 2021 og 2023, jf. punktene 5.2.2 og 6.2.1.

Plan- og bygningsetaten har i sine årsberetninger for 2021 og 2022 rapportert om gjennomføringen av tiltak knyttet til overvannshåndtering, for eksempel tilsyn, utarbeiding av et kriteriesett for å vurdere klimakonsekvenser av plansaker, revisjonsarbeid av kommuneplanens arealdel og digitalisering av overvannsanlegg med støtte fra Miljødirektoratet. I årsberetningen for 2021 framkom det at Plan- og bygningsetaten koordinerte arbeidet med handlingsplanen, men det var ikke rapportert om status og gjennomføring av tiltak. I årsberetningen for 2022 rapporterte etaten om status for gjennomføring av tiltak i handlingsplanen som Plan- og bygningsetaten hadde arbeidet med, enten som hovedansvarlig eller som samarbeidspartner. Her framkom det at veilederen for overvannshåndtering i plan- og byggesaker var forventet å bli ferdigstilt våren 2023. Ifølge opprinnelig tidsplan skulle den ferdigstilles i 2017. Ifølge Plan- og bygningsetaten har etaten på den måten varslet at den var forsinket med utarbeidingen av overvannsveilederen. Etaten har også i budsjettinnspill redegjort for behovet for ekstra midler til arbeidet med overvannshåndtering og risikoer knyttet til at tiltak ikke blir gjennomført. Etaten hadde ikke orientert byrådsavdelingen om risikobilde og varslet om vesentlige avvik i arbeidet

med overvannshåndtering utover denne rapporteringen, verken muntlig eller skriftlig, før høsten 2023. Ifølge lederen for styringsgruppa hadde dette heller ikke blitt etterspurt av byrådsavdelingen før møtet om status for gjennomføring av tiltak i handlingsplanen høsten 2023, jf. punkt 6.2.2. I dette møtet presenterte overvannskoordinatoren status for gjennomføring av tiltak.

Styringsgruppa for handlingsplanen for overvannshåndtering rapporterer som tidligere nevnt ikke til Byrådsavdeling for byutvikling. Lederen oppga at styringsgruppa inviterte seg inn på et virksomhetsstyringsmøte mellom Plan- og bygningsetaten og Byrådsavdeling for byutvikling høsten 2023 for å presentere arbeidet med temakart for overvann og urban flom (skybruddsplan) og ressursbehov knyttet til dette. Dette ble også varslet i et notat til byrådsavdelingen. I notatet framkommer det risikobetraktninger knyttet til å vente med nødvendige investeringer i arbeidet med å utvikle et temakart for overvann.

Bymiljøetaten

Bymiljøetaten oppga kommunens handlingsplan og strategi for overvannshåndtering som etatens viktigste styringsdokumenter på overvannsområdet. Etaten oppga videre at den ikke ser behov for virksomhetsvise planer, da handlingsplanen og strategien er nedfelt i politiske vedtak og Plan- og bygningsetaten har koordineringsansvaret. Det er ikke vist til handlingsplanen og strategien i etatens egne planer. Bymiljøetaten er hovedansvarlig for å planlegge og utbygge hovedflomveier og fordrøyningsnettverk (tiltak 5), og en prosjektbeskrivelse med resultatmål for arbeidet var utarbeidet i et beslutningsnotat forelagt styringsgruppa i juni 2022. Etaten har også utarbeidet framdriftsplan og mål for et pilotprosjekt for dette arbeidet.

Bymiljøetatens tildelingsbrev i 2020, 2021 og 2022 hadde ett mål knyttet til overvannshåndtering, som lød «å tilrettelegge for effektiv håndtering av overvann på etatens forvaltningsområder». Måltall og rapportering på dette målet gjaldt tømning av sandfang (sluk, kummer og rister i vei og gater). Tildelingsbrevet for 2023 inneholdt i tillegg en føring om å følge opp tiltak i *Handlingsplan for overvannshåndtering*, jf. punkt 6.2.1.

I budsjettforslag til Byrådsavdeling for miljø og samferdsel for 2022 og 2023 beskrev Bymiljøetaten status for etatens oppfølging av tiltak i handlingsplanen og informerte om mulig framdrift forutsatt budsjettmidler.

Bymiljøetaten har rapportert om aktiviteter knyttet til gjennomføring av tiltak i handlingsplanen i sine årsberetninger. I årsberetningene for 2020, 2021 og 2022 har etaten redegjort for at den deltar i flere tverretatlige arbeidsgrupper for tiltak i handlingsplanen. Etaten har også redegjort kort om status for gjennomføring av tiltak etaten har hovedansvaret for. I årsberetningen for 2020 rapporterte Bymiljøetaten at arbeidet med å planlegge og tilrettelegge for et flomvei- og fordrøyningsnettverk hadde forventet oppstart våren 2021. I årsberetningen for 2021 rapporterte etaten at arbeidet var startet opp og ville fortsette i 2022. I årsberetningen for 2022 rapporterte etaten om aktiviteter knyttet til gjennomføring av tiltaket. Ifølge opprinnelig tidsplan skulle tiltaket vært ferdigstilt i 2021. Bymiljøetaten oppga at den ikke orienterer

Byrådsavdelingen for miljø og samferdsel om status og gjennomføring av tiltak på overvannsområdet på annen måte.

Ifølge Bymiljøetaten har ikke etaten overvannshåndtering som en del av risikoer den rapporterer om til byrådsavdelingen. Etatens rapportering til Byrådsavdeling for miljø og samferdsel om gjennomføring av tiltak for overvannshåndtering er avviksbasert. Ifølge opprinnelig handlingsplan skulle som nevnt tiltak 5, som Bymiljøetaten har ansvaret for, vært ferdigstilt i 2021. Bymiljøetaten oppga at tidsfristene ikke var realistiske fra begynnelsen av. I tillegg er det rekkefølgeavhengighet mellom tiltak, det vil ifølge etaten si at noen tiltak ikke kan startes opp før andre ferdigstilles. Etaten har i sin rapportering ikke redegjort for oppdaterte tidsfrister eller når tiltaket forventes ferdigstilt. Etaten oppga at den hadde holdt styringsgruppa og kommunens overvannskoordinator orientert om framdrift og forsinkelser på tiltakene som etaten har hatt ansvaret for. Bymiljøetaten oppga at etaten rapporterte avvik i måltall til overordnet byrådsavdeling. Dette gjaldt som nevnt rapportering om tømming av sandfang.

Eiendoms- og byfornyelsesetaten

Eiendoms- og byfornyelsesetaten kan ikke vise til egne styringsdokumenter med mål og resultatkrav for arbeidet med overvannshåndtering. Delmål og tidsfrister knyttet til gjennomføring av tiltak 9 inngikk imidlertid i etatens mål- og resultatstyringssystem i 2021 og 2022. Overvannskoordinatoren i etaten har utarbeidet et internt notat om gjennomføring av tiltaket etaten har hovedansvaret for. I dette notatet var det presentert mulige aktiviteter etaten kunne gjennomføre i 2022–2023.

Eiendoms- og byfornyelsesetaten har rapportert om konkrete byutviklingsprosjekter som inkluderer overvannshåndtering i sine årsberetninger. Utover dette har ikke etaten rapportert om gjennomføring av aktiviteter tilknyttet tiltak i handlingsplanen. Etaten har rapportert om føringen om god samhandling med Bymiljøetaten som framgår av tildelingsbrev for 2022, med å vise til samhandling med Bymiljøetaten knyttet til gjennomføring av tiltak i handlingsplanen. Eiendoms- og byfornyelsesetaten har hovedansvaret for tiltak 9 i handlingsplanen, fordroye overvann på kommunal eiendom. Ifølge handlingsplanen skulle dette tiltaket vært ferdigstilt i 2021. Etaten har i sin rapportering ikke redegjort for oppdaterte tidsfrister eller når tiltaket forventes ferdigstilt.

6.3 Kommunerevisjonens vurdering

Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har gitt føringer om å gjennomføre tiltak i handlingsplan for overvannshåndtering i tildelingsbrevene til Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten. Dette var ikke gjort for Eiendoms- og byfornyelsesetaten. Byrådsavdelingene har i begrenset grad fulgt opp etatenes gjennomføring av tiltak før november 2023. Byrådsavdelingene har heller ikke sikret at det var utarbeidet en forpliktende framdriftsplan for handlingsplanen. Ettersom byrådsavdelingenes etatsoppfølging er avviksbasert, fordrer oppfølgingen at etatene selv varsler om avvik og forsinkelser. Slik

oppfølging gir risiko for at overordnet styring ikke bidrar til å sikre tilfredsstillende framdrift og samhandling med mindre etatene selv varsler om avvik og forsinkelser.

Mål og resultatkrav i virksomhetene kan bidra til å sikre framdrift ved å synliggjøre risikoer, forsinkelser og avvik knyttet til gjennomføring av tiltak. Vann- og avløpsetaten og Plan- og bygningsetaten har mål og resultatkrav basert på handlingsplanen i sine styringsdokumenter. Eiendoms- og byfornyelsesetaten har i noen grad det. Eiendoms- og byfornyelsesetatens ansvar på overvannsområdet er mindre omfattende enn for de andre reviderte etatene. Bymiljøetaten har ikke mål og resultatkrav basert på handlingsplanen i sine styringsdokumenter. Bymiljøetaten har en prosjektbeskrivelse med resultatmål for det pågående prosjektet etaten er hovedansvarlig for, og oppga at den benyttet *Handlingsplan for overvannshåndtering* som styringsdokument. Det var ikke vist til handlingsplanen i etatens styrende dokumenter.

Ingen av etatene har varslet om forsinkelser. Vann- og avløpsetaten har orientert overordnet byrådsavdeling om gjennomføring av tiltak i årsberetninger og formidlet risikobilde. Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten har orientert om gjennomføringen av tiltak i årsberetninger og om risikoer knyttet til framdrift i budsjettinnspill, men hadde ikke formidlet risikobildet. Eiendoms- og byfornyelsesetaten har i liten grad orientert om gjennomføring opp mot handlingsplanens tiltak og har ikke formidlet risikobilde. Etaten har som nevnt et mindre omfattende ansvar for tiltak i handlingsplanen, noe som har betydning for omfanget av rapportering.

Samlet sett har ikke byrådsavdelingene og de reviderte etatene fullt ut sikret en tilfredsstillende framdrift i arbeidet med tiltak i forbindelse med overvannshåndtering.

Kommunerevisjonen konstaterer, i likhet med de reviderte virksomhetene, at opprinnelige tidsfrister var utdatert da byrådssaken *Handlingsplan for overvannshåndtering* ble behandlet av bystyret i 2019. Det er ikke satt nye frister. Manglende forpliktende frister for gjennomføring av handlingsplanen kan gi risiko dårligere framdrift i kommunens arbeid med å redusere risikoen for urban flom og vannskader ved kraftige nedbørshendelser. I årene foran oss forventes det at slike nedbørshendelser inntreffer hyppigere og med høyere intensitet. Risikoen ved urban flom og vannskader kan da øke om ikke tiltak er på plass.

7 Kommunerevisjonens oppsummering, konklusjoner og anbefalinger

Kommunerevisjonen har undersøkt om den overordnede styringen og koordineringen sikrer tilfredsstillende framdrift og samhandling i kommunens arbeid med overvannshåndtering. Problemstillingen er besvart gjennom å se på det tverrsektorielle og tverretatlige samarbeidet om overvannshåndtering og koordineringen av dette og byrådsavdelingenes og etatenes sikring av gjennomføring av tiltak og framdrift i arbeidet. De reviderte har vært Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten.

7.1 Oppsummering av kartlegging av tiltak etter handlingsplanen

Kommunerevisjonens kartlegging av status for gjennomføringen av tiltakene i *Handlingsplan for overvannshåndtering* som de reviderte virksomhetene har ansvaret for, viser at seks tiltak er iverksatt og sju tiltak er påbegynt eller delvis iverksatt. Ett tiltak er satt på vent.

Rekkefølgeavhengigheter mellom tiltak bidrar ifølge de reviderte etatene til forsinkelser i iverksettingen. De opprinnelige tidsfristene for iverksetting av tiltak knyttet til kommunens *Handlingsplan for overvannshåndtering* var utdatert ved bystyrets behandling i 2019 og har ikke blitt oppdatert siden. Iverksettingen av tiltak er ikke i samsvar med disse opprinnelige tidsfristene.

Kartleggingen viser også at Plan- og bygningsetaten har fulgt opp to føringer fra bystyrets behandling av *Handlingsplan for overvannshåndtering*.

7.2 Konklusjoner

Samlet konklusjon

Samlet sett har den overordnede styringen og koordineringen i noen grad bidratt til samhandling i kommunens arbeid med overvannshåndtering, men den har i mindre grad sikret framdrift. Etatene samhandler i en etablert struktur om tiltak på overvannsområdet. Samhandlingen har i liten grad omfattet koordinering av budsjettinnspill etatene imellom. Det gir risiko for at tiltak innen overvannsfeltet ikke når opp i etatenes prioriteringer. Byrådsavdelingene er ikke del av det etablerte samarbeidet. Byrådsavdelingene har gitt føringer til de reviderte etatene om samhandling og gjennomføring av tiltak på overvannsområdet. Oppfølgingen av etatene er basert på at de selv varsler om avvik og forsinkelser. Slike varsler har bare i noen grad blitt gitt. Det har ikke blitt informert om forsinkelser, blant annet fordi en oppdatert framdriftsplan ikke foreligger. Manglende forpliktende framdriftsplan for overvannsarbeidet kan bidra til dårligere framdrift i kommunens arbeid med å redusere risikoen for urban flom og vannskader ved kraftige nedbørshendelser.

Struktur for samhandling og samordning

Det er etablert en struktur for samhandling og samordning for å følge opp handlingsplanen for overvannshåndtering på etatsnivå. Plan- og bygningsetaten koordinerer implementeringen av handlingsplanen. Etatene tar initiativ til samhandling og samordning mellom sektorer og virksomheter for å håndtere overvannsproblematikk. Styringsstrukturen medfører samtidig at beslutninger fattes i og for hver enkelt etat. Felles budsjettinnspill om overvannshåndtering har i liten grad blitt behandlet i den etablerte strukturen. Budsjettinnspill er dermed ikke blitt koordinert som forutsatt etatene imellom. Dette gir risiko for at tiltak innen overvannsfeltet ikke når opp i prioriteringene når etatene hver for seg skal avveie ressursbruken på feltet opp mot andre områder.

Byrådsavdelingenes koordinering av samarbeid

Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har lagt til rette for tverretattlig og tverrsektorielt samarbeid ved utarbeiding av byrådssaken *Handlingsplan for overvannshåndtering* som ble behandlet av bystyret. Det er gitt generelle føringer om samhandling og koordinering virksomhetene imellom i tildelingsbrevene til de reviderte etatene. Byrådsavdeling for byutvikling har i tillegg med spesifikke føringer om samhandling på overvannsområdet i tildelingsbrevene til sine underliggende etater.

Byrådsavdelingene har seg imellom verken etablert eller koordinert et samarbeid spesifikt om overvannshåndtering eller aktivt fulgt opp etatenes samarbeid på overvannsfeltet. Dette gir risiko for at tiltak på overvannsfeltet som krever felles, tverrsektorielle løft, ikke har blitt fanget opp og tatt tak i, noe som kan ha påvirket framdriften i gjennomføring av tiltak i handlingsplanen for overvannshåndtering.

Sikring av gjennomføring av tiltak og framdrift

Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel har gitt føringer om å gjennomføre tiltak i handlingsplanen for overvannshåndtering i tildelingsbrevene til Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten. Byrådsavdelingene har i begrenset grad fulgt opp framdriften i etatenes gjennomføring av tiltak før november 2023 og har ikke sikret at det var utarbeidet en forpliktende framdriftsplan. Byrådsavdelingenes etatsoppfølging er basert på at virksomhetene melder om avvik. Slik oppfølging gir risiko for at overordnet styring ikke bidrar til å sikre tilfredsstillende framdrift og samhandling med mindre etatene selv varsler om avvik og forsinkelser.

Mål og resultatkrav kan bidra til å sikre framdrift gjennom å synliggjøre risikoer, forsinkelser og avvik knyttet til gjennomføring av tiltak. Vann- og avløpsetaten og Plan- og bygningsetaten har mål og resultatkrav basert på handlingsplanen i sine styringsdokumenter. Bymiljøetaten har ikke det, Eiendoms- og byfornyelsesetaten har i noen grad hatt det. Eiendoms- og byfornyelsesetatens ansvar på overvannsområdet er mindre omfattende enn for de andre reviderte etatene.

Ingen av etatene har varslet om forsinkelser. Etatene har i stor grad orientert om gjennomføring av tiltak i årsberetningene. Det var i varierende grad informert om risikoer knyttet til gjennomføring av tiltak.

Samlet sett har ikke byrådsavdelingene og de reviderte etatene fullt ut sikret en tilfredsstillende framdrift i arbeidet med tiltak for med overvannshåndtering.

Kommunerevisjonen konstaterer at opprinnelige tidsfrister var utdatert da byrådssaken *Handlingsplan for overvannshåndtering* ble behandlet av bystyret i 2019. Byrådssaken inneholdt ikke tidsfrister, og de opprinnelige tidsfristene i kommunens handlingsplan er ikke oppdatert. Manglende forpliktende frister for gjennomføring av tiltak i handlingsplanen kan etter vårt syn bidra til lavere oppmerksomhet om framdrift. Dette gir risiko for dårligere framdrift i arbeidet med å redusere risikoen for urban flom og vannskader ved kraftige nedbørshendelser.

7.3 Anbefalinger

Kommunerevisjonen anbefaler Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og de fire etatene å vurdere tiltak for å bidra til god framdrift i kommunens arbeid med overvannshåndtering, inkludert å utarbeide en mer forpliktende framdriftsplan.

8 Uttalelser til rapporten og Kommunerevisjonens vurdering av disse

I dette kapittelet omtaler vi uttalelsene til rapporten fra byråden for byutvikling, byråden for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten. Uttalelsene er i sin helhet lagt ved rapporten i vedlegg 3–8.

8.1 Byråden for byutvikling

8.1.1 Byrådets uttalelse

Byråden oppfatter rapporten som nyttig, og noterer seg at Kommunerevisjonen er kritisk til mangelen på en forpliktende framdriftsplan for overvannsarbeidet. Byråden vil arbeide for en opprydning i *Handlingsplanen for overvannshåndtering*. Dette vil innebære en konkretisering av tiltakene og at tiltakene koordineres med nødvendige budsjettinnspill. Byråden vil også gå i dialog med Byrådsavdeling for miljø og samferdsel om en forpliktende framdriftsplan med mål og resultatkrav som sikrer framdrift. Byråden har ingen innvendinger til rapportens metode eller revisjonskriterier.

Byråden skriver at byrådsavdelingen framover vil være mer involvert i samhandlingen med etatene på overvannsfeltet.

8.1.2 Kommunerevisjonens vurdering

Byråden varsler relevante tiltak.

8.2 Byråden for miljø og samferdsel

8.2.1 Byrådets uttalelse

Byråden oppgir at rapporten gir nyttige innspill om forbedringsmuligheter og -behov i kommunens arbeid med overvannshåndtering. Hun mener at tilnærmingen til datainnsamling og metode har vært fornuftig og oppgir at byrådsavdelingen har hatt god kommunikasjon med Kommunerevisjonen. Byråden har ellers ingen innvendinger til rapportens metode eller revisjonskriterier.

Byråden er enig i at en framdriftsplan kan være fornuftig i oppfølgingen av omfattende planer som involverer flere virksomheter, men påpeker at det ikke nødvendigvis er enighet om hva som utgjør tilfredsstillende framdrift.

Byråden vil gå i dialog med Byrådsavdeling for byutvikling om å utvikle en omforent framdriftsplan for tiltakene i handlingsplanen. Byråden oppgir at en omforent framdriftsplan vil være et nyttig grunnlag for videre prioriteringer i arbeidet med overvannshåndtering, inkludert i budsjettssammenheng.

Byråden vil vurdere hvordan klimatilpasning kan tas inn i forslag til klimabudsjett for 2025.

8.2.2 Kommunerevisjonens vurdering

Byråden varsler relevante tiltak.

8.3 Bymiljøetaten

8.3.1 Etatens uttalelse

Etaten mener at *Handlingsplan for overvannshåndtering* gir et godt nok plangrunnlag for etatens gjennomføring av tiltak. Etaten har ingen kommentarer til metode eller revisjonskriterier.

Etaten ser det som naturlig at de reviderte virksomhetene sammen vurderer hvordan Kommunerevisjonens anbefaling kan hensyntas i det videre arbeidet med handlingsplanen for overvannshåndtering. Etaten legger til grunn at Plan- og bygningsetaten tar initiativ til dette, men hvis dette ikke skjer, vil Bymiljøetaten ta opp saken gjennom de etablerte arenaene for tverretattlig samhandling. Etaten ser ikke et behov for å innarbeide mål knyttet til handlingsplanen i sine styringsdokumenter.

Etaten vil videre ta opp spørsmål relatert til koordinering av budsjettinnspill i styringsdialogen med overordnet byrådsavdeling.

Etaten skriver i uttalelsen at den ønsker noen mindre språklige justeringer i beskrivelsen av gjennomføring av tiltak 10 og 14 i kapittel 3.1. I etterkant av uttalelsen har etaten klargjort at det likevel ikke er behov for å justere teksten som omhandler gjennomføring av tiltak 14.

8.3.2 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonen viser til revisjonskriteriet om at virksomheter med særskilt ansvar for å gjennomføre sentrale tiltak i handlingsplanen bør ha innarbeidet mål og resultatkrav eller referert til handlingsplanen i sine styrende dokumenter. I vurderingen i kapittel 6.3 så framgår det at Bymiljøetaten ikke hadde innarbeidet omtale av mål eller resultatkrav eller referanser til handlingsplaner i sine styrende dokumenter. Kommunerevisjonen mener at siden handlingsplanen ikke har hatt tidsfrister, vil etatsinterne målsettinger e.l. på området være desto mer relevant.

Når det gjelder etatens ønske om justering av faktaframstillingen knyttet til tiltak 10, oppfatter Kommunerevisjonen ikke at etatens forslag innebærer noen substansiell endring.

Faktaframstillingen er basert på formuleringen i en presentasjon til byrådsavdelingene. Vi har justert framstillingen i tråd med tilbakemeldingen fra etaten.

Bymiljøetaten har varslet relevante tiltak.

8.4 Eiendoms- og byfornyelsesetaten

8.4.1 Etatens uttalelse

Etaten mener at Oslobygg KF og eventuelt Oslo Havn KF burde ha vært omfattet av forvaltningsrevisjonen, ettersom de er medansvarlige for gjennomføring av tiltak 9.

Etaten mener at en større del av etatens innsats på overvannsområdet burde kommet fram i rapporten og synliggjort i rapportens sammendrag. Etaten trekker fram at den har en mindre sentral rolle på området, men at den likevel har gjennomført og rapportert på en rekke tiltak relatert til overvannshåndtering i etatens årsberetninger. Etaten har ikke innvendinger ellers til rapportens metode eller revisjonskriterier.

Etaten har flere innspill til rapportens innhold. Etaten oppgir at byrådsavdelingen for byutvikling ikke har gitt spesifikke føringer om samhandling på overvannsområdet i tildelingsbrevene til Eiendoms- og byfornyelsesetaten. Etaten mener at intern avhengighet mellom tiltakene bør framgå tydeligere av rapporten. Etaten påpeker videre at sitatet om at ressurser og prioritering er «oppgitt å være en årsak til manglende gjennomføring og framdrift i flere av tiltakene», ikke gjelder Eiendoms- og byfornyelsesetaten, ettersom etaten har satt av midler. Etaten mener at begrepene overvannskoordinator og prosjektleder er brukt om hverandre i kapittel 4.2.5. Etaten viser videre til at den har rapportert om overvannstiltak i sine årsberetninger for 2021–2023, og kan ikke se hva etaten skulle rapportert på ut over det.

Eiendoms- og byfornyelsesetaten kommer i sin uttalelse med ny informasjon om at gjennomføring av tiltak 9 har inngått i etatens mål- og resultatstyringssystem i 2021 og 2022.

Etaten vil fortsette det tette samarbeidet med de andre etatene på overvannsfeltet og bidra inn i den videre prosessen. Etaten oppgir at det blir viktig å få klargjort hvilke områder som skal prioriteres, slik at etaten kan komme ordentlig i gang med tiltak 9. Etaten forventer at føringer for framdrift skal komme fra byrådsavdelingsnivå, og påpeker at det er viktig at prosjektet og styringsgruppa synliggjør ressursbehov.

Etaten mener at Kommunerevisjonens anbefaling bør gjelde alle kommunens virksomheter, ikke bare de som er omfattet av undersøkelsen.

8.4.2 Kommunerevisjonens vurdering

Arbeidet med overvannshåndtering omfatter en rekke av kommunens virksomheter. For å sikre en grundig nok innretning på undersøkelsen, ble den gjennomført i et utvalg av disse. Det er i tråd med kontrollutvalgets bestilling. Utvalget var i utgangspunktet basert på de virksomhetene som hadde mest ansvar og oppgaver på feltet.

Kommunerevisjonen viser til at Eiendoms- og byfornyelsesetatens tildelingsbrev for 2023 omfatter en føring om god samhandling med Bymiljøetaten inkludert på overvannsområdet. I etatens tildelingsbrev for hele undersøkelsesperioden er det også føringer om bedre samhandling og koordinering av planprosesser.

Det framkommer i rapporten at Eiendoms- og byfornyelsesetaten har en mindre sentral rolle i arbeidet med gjennomføring av tiltak i *Handlingsplan for overvannshåndtering*. I rapporten har vi presentert de faktaene vi bygger på i våre vurderinger på det detaljeringsnivået vi ser på som hensiktsmessig. Vi noterer oss etatens ønske om ytterligere detaljer, men mener det ikke er

behov for å endre faktaframstillingen for å inkludere flere detaljer om etatens arbeid på området, siden det ikke har betydning for våre vurderinger. Rapportens sammendrag er en oppsummering av sentrale funn og Kommunerevisjonens vurderinger.

Når det gjelder sitatet om ressurser og prioriteringer som årsak til manglende framdrift, gjelder dette flere av tiltakene, ikke nødvendigvis alle og ikke nødvendigvis Eiendoms- og byfornyelsesetaten. Rekkefølgeavhengigheter mellom tiltakene er omtalt flere steder i rapporten.

Kommunerevisjonen har beskrevet en generell organisering av arbeidet med tiltak i handlingsplanen i kapittel 4.2.5, og i denne organiseringen framgår både rollene prosjektleder og overvannskoordinator. Kommunerevisjonen kan ikke se at det er behov for å tydeliggjøre dette ytterligere.

Etatens påpekte rapportering i sine årsberetninger framgår av rapportens kapittel 6.2.3. Staten hadde ikke konkret rapportert tiltak opp mot handlingsplanen, men omtalte overvannstiltak i reguleringsplaner. Kommunerevisjonen har på bakgrunn av innspillet valgt å justere vurderingen i kapittel 6.3 og i sammendraget slik at det kommer tydeligere fram at vurderingen gjelder rapportering opp mot handlingsplanen samt at etaten har et begrenset ansvar.

Kommunerevisjonen har tatt den nye informasjonen om Eiendoms- og byfornyelsesetatens styringssystem med i faktabeskrivelsen og justert vår vurdering i kapittel 6.3 i tråd med dette.

Kommunerevisjonen retter som hovedregel ikke anbefalinger til andre virksomheter enn de som er omfattet av revisjonen. Vi har imidlertid en anbefaling rettet mot byrådene, og merker oss at byrådene melder tiltak som kan omfatte flere enn de reviderte virksomhetene.

Eiendoms- og byfornyelsesetaten har meldt et relevant tiltak.

8.5 Plan- og bygningsetaten

8.5.1 Etatens uttalelse

Etaten mener at utvalget av reviderte enheter ikke gir et komplett bilde av kommunens arbeid med overvannshåndtering. Etaten påpeker at det ikke foreligger en vedtatt framdriftsplan, og mener at en løpende henvisning til en utdatert og ikke vedtatt framdriftsplan blir misvisende og kan skape et dystre bilde enn det som er realiteten. Etaten oppgir at framdriften i tiltakene har gått som planlagt ut fra rekkefølgeavhengighet og foreliggende forutsetninger. Etaten viser videre til at revisjonskriteriet om overordnet sektoransvar ble tatt ut. Den påpeker at sektoransvaret kan ha betydning for hvordan Oslo kommune best håndterer felles budsjettinnspill og fordeling av budsjettmidler. Etaten har ellers ikke innvendinger til rapportens metode eller revisjonskriterier.

Etaten vil igangsette et arbeid om en forpliktende framdriftsplan i dialog med Byrådsavdeling for byutvikling. Plan- og bygningsetaten ser det som nødvendig at det fremmes et utkast til bindende framdriftsplan innen utgangen av 2024. Videre ser etaten det som vesentlig at det etableres gode rutiner for budsjettbehov knyttet til overvannsrelaterte tiltak på tvers av sektorer.

8.5.2 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonen har ikke hatt til hensikt å gi et komplett bilde av kommunens overvannsarbeid. I undersøkelsen har vi tatt utgangspunkt i et relevant utvalg virksomheter i tråd med kontrollutvalgets bestilling. Undersøkelsen har omfattet de virksomhetene og byrådsavdelingene som i handlingsplanen for overvannshåndtering er tillagt mest ansvar og oppgaver.

Det framkommer av rapporten at det foreligger flere styringsdokumenter kalt «Handlingsplan for overvannshåndtering», en versjon uten tidsfrister er politisk behandlet og en annen versjon inneholder utdaterte tidsfrister. Vi mener det er relevant for undersøkelsens tema å få fram denne forskjellen mellom de ulike styringsdokumentene. Kommunerevisjonens kartlegging av status for gjennomføring av tiltak viser at flere forhold enn rekkefølgeavhengighet har påvirket gjennomføringsgraden.

Kommunerevisjonen merker seg etatens påpekning av sektoransvar. Det er ikke uvanlig at kriteriene justeres noe. I dette tilfellet ble undersøkelsesperioden justert, dette hadde betydning for hvilke kriterier som kunne legges til grunn. Spørsmål om overordnet sektoransvar er likevel belyst i undersøkelsen. Budsjettinnspill er omtalt i Kommunerevisjonens vurderinger.

Plan- og bygningsetaten har meldt relevante tiltak.

8.6 Vann- og avløpsetaten

8.6.1 Etatens uttalelse

Vann- og avløpsetaten trekker fram at mens etaten står oppgitt som ansvarlig for tiltak 18 i handlingsplanen, er det Klimaetaten som har gjennomført arbeidet med tiltaket, og som burde stått som ansvarlig. Etaten bemerker videre at Kommunerevisjonen ved to anledninger har tatt direkte kontakt med ansatte i etaten uten å gå via etatens kontaktperson.

Etaten har ellers ingen kommentarer til rapportens metode og revisjonskriterier.

Etaten vil etterlyse at det tas initiativ til å oppdatere tidsfrister i dagens handlingsplan. Etaten vil komme med innspill til Grønt teknisk forum om å oppdatere handlingsplanen med hensyn til ansvarlige etater og innhold i de enkelte tiltakene, slik at dette stemmer med de endringene som er besluttet underveis i arbeidet med handlingsplanen. Etaten vil videre etterlyse at det tas initiativ til samlet budsjettinnspill for gjennomføring av tiltak i handlingsplanen i styringsgruppa og Grønt teknisk forum.

8.6.2 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonen har tatt utgangspunkt i ansvarsforholdene slik de framgår i kommunens opprinnelige handlingsplan. At Klimaetaten har kommet inn i arbeidet med tiltak 18, framgår av faktabeskrivelsen. Kommunerevisjonen har i beskrivelsen av tiltaket i kapittel 3.1 tydeliggjort at Vann- og avløpsetaten opprinnelig hadde ansvaret for tiltaket.

I noen tilfeller er det hensiktsmessig for Kommunerevisjonen å kontakte ansatte direkte, uten å gå via kontaktperson. Det har vi også gjort i noen få tilfeller i denne undersøkelsen.

Kommunerevisjonen vil være mer påpasselig framover med å informere om at vi kan ta direkte kontakt med ansatte vi trenger å snakke med.

Vann- og avløpsetaten har meldt relevante tiltak.

Referanser

Referanser fra Oslo kommune

Byrådssak 1070/15 *Instruks for virksomhetsstyring*, behandlet av byrådet 2. juli 2015.

Byrådssak 215/19 *Handlingsplan for overvannshåndtering i Oslo*, behandlet av byrådet 15. august 2019.

Byrådssak 1036/22 *Ny instruks for virksomhetsstyring i Oslo kommune* (byrådssak 1036/22), behandlet av byrådet 7. april 2022.

Bystyresak 25/14 *Strategi for overvannshåndtering i Oslo 2013–2030*, behandlet av bystyret 5. februar 2014.

Bystyresak 291/19 *Handlingsplan for overvannshåndtering*, behandlet av bystyret 25. september 2019.

Bystyresak 160/22 *Strategi for grønne tak og fasader*, behandlet av bystyret 25. mai 2022.

Bystyresak 487/23 *Handlingsplan for grønne tak og fasader mot 2030*, behandlet av bystyret 20. desember 2023.

Kontrollutvalgets sak 61/2020 Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 16/2017 *Oppfølging av overordnede føringer i plan- og byggesaksbehandlingen*, behandlet 25. august 2020.

Oslo kommune / Vann- og avløpsetaten, 2016, *Hovedrapport – Handlingsplan for overvannshåndtering i Oslo kommune*.

Oslo kommune / Vann- og avløpsetaten, 2019, *Handlingsplan for overvannshåndtering – kortversjon*: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13349073-1573652257/Tjenester%20og%20tilbud/Vann%20og%20avl%C3%B8p/Skjema%20og%20veiledere/Overvann/Handlingsplan%20for%20overvannsh%C3%A5ndtering.pdf>

Eksterne referanser

Finans Norge: Vannskader.

<https://www.finansnorge.no/tema/statistikk-og-analyse/forsikring/natur--og-varskader/vannskader/>

FOR-2018-09-28-1469: Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

Klima- og miljødepartementet, 2023, *Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn* (Meld. St. 26 (2022-2023)).

Figur- og tabelloversikt

Tabell 1 Tiltak i Handlingsplan for overvannshåndtering som de reviderte virksomhetene har ansvaret for, opprinnelig frist for iverksetting og status per januar 2024.....	16
Figur 1 Styringsmodell for implementering av handlingsplanen, med tre eksempeltiltak.	24

Vedlegg 1 Revisjonskriterier

I dette vedlegget redegjør vi for utledningen av revisjonskriteriene knyttet til hovedproblemstillingen i undersøkelsen:

- Sikrer den overordnede styringen og koordineringen tilfredsstillende framdrift og samhandling i kommunens arbeid med overvannshåndtering?

Revisjonskriterier er en betegnelse på de forventningene og kravene Kommunerevisjonen legger til grunn for sine vurderinger, det vil si de kravene, normene og standardene som forvaltningsrevisjonsobjektet skal vurderes mot. Revisjonskriteriene blir utledet fra autoritative kilder, i tråd med *Standard for forvaltningsrevisjon* (RSK 001).

Revisjonskriteriene i denne undersøkelsen er i hovedsak basert på ny og tidligere instruks for virksomhetsstyring i Oslo kommune i tillegg til strategi og handlingsplan for overvannshåndtering, jf. under. Utledningen som følger, beskriver grunnlaget for revisjonskriteriene i de enkelte styringsdokumentene og er innrettet mot henholdsvis de reviderte byrådsavdelingene – heretter hovedsakelig referert til som «byrådsavdelingene» – og de reviderte etatene – heretter henvist til som «etatene» med mindre det gjelder en spesifikk etat.

Kommunerevisjonen legger følgende revisjonskriterier til grunn:

- Det skal være etablert en struktur for samhandling og samordning for å følge opp og gjennomføre tiltakene i *Handlingsplan for overvannshåndtering*.
På byrådsavdelingsnivå innebærer dette
 - at Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel bør ha etablert og koordinert samarbeid om overvannshåndtering byrådsavdelingene imellom
 - at Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel bør ha fulgt opp at samarbeid om overvannshåndtering er etablert og koordinert mellom relevante etater
- På etatsnivå innebærer dette
 - at Plan- og bygningsetaten skal koordinere implementeringen av *Handlingsplan for overvannshåndtering*
 - at etatene skal ta initiativ til samhandling og samordning mellom sektorer og virksomheter der det er nødvendig for å håndtere overvannsproblematikk
- Berørte byrådsavdelinger og etater skal sikre tilfredsstillende framdrift i kommunens arbeid med overvannshåndtering. For byrådsavdelingene innebærer dette
 - at byrådsavdelingene skal ha etablert en styringsdialog som sikrer gjennomføring av tiltak og politiske føringer knyttet til overvannshåndtering, og skal følge opp relevante etaters gjennomføring av tiltak knyttet til overvannshåndtering

For etatene innebærer dette

- at etatene med vesentlig ansvar for å gjennomføre tiltak i *Handlingsplan for overvannshåndtering* bør i sine styringsdokumenter ha definert mål og resultatkrav for arbeidet med overvannshåndtering basert på overordnede føringer
- at etatene skal orientere om status og gjennomføring av tiltak, formidle risikobilde og varsle vesentlige avvik i måloppnåelse og resultater knyttet til arbeidet med overvannshåndtering til overordnet byrådsavdeling

Utleddning

Strategi for overvannshåndtering

Det framgår av *Strategi for overvannshåndtering i Oslo 2013–2030* at de kommunale virksomhetene må sikre at de tar trygt hånd om overvannet innenfor sine ansvarsområder. Samtidig må de følge kommunens prinsipper og strategier for overvannshåndtering, slik at hele kommunen jobber sammen om forbedret overvannshåndtering i byen.

Handlingsplan for overvannshåndtering i Oslo kommune

I kommunens *Handlingsplan for overvannshåndtering* framkommer det at handlingsplanen skal hjelpe kommunen med å jobbe strukturert, målrettet og helhetlig for å virkeliggjøre målene overvannsstrategien har satt. Det framkommer videre at kommunen må prioritere å skaffe mer kunnskap, å forebygge konsekvenser, å utvikle forbildeprosjekter, å samarbeide tettere og å informere og veilede bedre. I handlingsplanen framkommer dessuten ansvarsfordelingen for gjennomføring av tiltak fordelt på byrådsavdelinger, etater og foretak.

Strategi og handlingsplan for overvannshåndtering underbygger de utledede revisjonskriteriene.

Tilleggsinnstilling til budsjett 2018

I byrådets tilleggsinnstilling til budsjett 2018 (byrådssak 227/17), behandlet av bystyret 13. desember 2017 (sak 334), la byrådet til grunn at ansvaret for koordinering av implementeringen av *Handlingsplan for overvannshåndtering* i Oslo kommune legges til Plan- og bygningsetaten.

Basert på dette har undersøkelsen følgende revisjonskriterium rettet mot Plan- og bygningsetaten:

- Plan- og bygningsetaten skal koordinere implementeringen av *Handlingsplan for overvannshåndtering*.

Bystyresak 291/19

I tillegg vil vi beskrive oppfølgingen av følgende føringer fra bystyrets behandling av byrådssak 215/2019 *Handlingsplan for overvannshåndtering*:

4. Bystyret ber byrådet sikre at overvann tas inn som tema i oppstartsmøte mellom Plan- og bygningsetaten og utbygger slik at dette er med og legger føringer for hele prosjektet.
5. Bystyret ber byrådet sikre at overordnede planer og områdereguleringer inkluderer overvannshåndtering.

Instruks for virksomhetsstyring

Revisjonskriterier for undersøkelsesperioden 1. januar 2020–7. april 2022 er basert på føringer i tidligere Instruks for virksomhetsstyring (byrådssak 1070/15). For undersøkelsesperioden fra 7. april 2022 er Ny instruks for virksomhetsstyring (byrådssak 1036/22) lagt til grunn. Ny og gammel instruks for virksomhetsstyring leder ut i felles revisjonskriterier for hele undersøkelsesperioden, jf. nedenstående. En del av revisjonskriteriene er rettet mot de reviderte byrådsavdelingene, mens en del er rettet mot reviderte etater.

I ny instruks punkt 2.1, tidligere instruks punkt 3, heter det:

Byrådsavdelingene har på vegne av byrådet ansvar for å føre tilsyn og kontroll med underliggende virksomheter.

I ny instruks framgår også blant annet dette:

2.2 Byrådsavdelingen skal legge til rette for en styringsdialog som sikrer omforent forankring og forståelse for mål, strategier, tiltak og forventninger til resultatoppfølging og rapportering.

3.1.2 Byrådsavdelingene skal gjennom årlige tildelingsbrev formidle bystyrets budsjettvedtak og presisere forventninger knyttet til dette og eventuelle særskilte oppdrag. Dette arbeidet skal gjennomføres ved dialog mellom byrådsavdeling og virksomhet.

3.1.3 Byrådsavdelingene har ansvar for at det føres en dialog om håndtering av nye eller endrede krav eller føringer som kan påvirke virksomhetenes prioriteringer, budsjetttrammer og resultatkrav nedfelt i tildelingsbrev.

3.1.6 Internt i virksomhetene og mellom virksomhet og byrådsavdeling skal det gjennomføres resultatoppfølging med en hyppighet og omfang tilpasset virksomhetens risikonivå og egenart. I resultatoppfølgingen skal status på framdrift og prognose for måloppnåelse synliggjøres. Ved oppståtte eller forventede avvik skal det iverksettes korrigerende tiltak.

Saksframstilling, s. 3:

Instrukser mv. til underliggende etater skjer fra kommunaldirektør på byrådets vegne til etatsleder.

Det er viktig at det er en god dialog mellom byrådsavdeling og virksomhet, og at det er en høy bevissthet om forholdet mellom politikk og administrasjon.

Uformell dialog/fagdialog (informasjonsinnhenting, faglige diskusjoner, meningsutveksling mv.) mellom byrådsavdeling og virksomhet understøtter den formelle dialogen (styringsdialogen). I den uformelle

dialogen skal det ikke gis styringssignaler. Dersom det likevel gjøres, skal disse skriftliggjøres i etterkant.

Saksframstilling, s. 4:

Instruksen gjelder både byrådsavdelingenes styring med og oppfølging av underliggende virksomheter (etat, bydel, kommunalt foretak), og den interne styringen og oppfølgingen innen den enkelte virksomhet.

(Det presiseres at) byrådets og byrådenes instruksjonsmyndighet overfor underliggende virksomheter utøves gjennom vedkommende byrådsavdeling, at byrådsavdelingene har ansvar for tilsyn og kontroll med underliggende virksomheter og at de skal legge til rette for en styringsdialog som sikrer omforent forankring og forståelse for mål, strategier og tiltak, og forventninger til resultatoppfølging og rapportering.

Saksframstilling, s. 5:

Byrådsavdelingene skal gjennom årlige tildelingsbrev formidle bystyrets budsjettvedtak og presisere forventninger knyttet til dette og eventuelle særskilte oppdrag. Byrådsavdelingene har ansvar for at det føres en dialog om håndtering av nye eller endrede krav/ føringer som kan påvirke virksomhetenes prioriteringer, budsjetttrammer og resultatkrav nedfelt i tildelingsbrev.

I tidligere instruks framgikk dette:

5.1.1 Byrådsavdelingene skal gjennom årlige tildelingsbrev presisere bystyrets budsjettvedtak, avklare forventninger og fastsette mål og resultatindikatorer for alle virksomheter. Dette arbeidet skal gjennomføres ved dialog mellom byrådsavdeling og virksomhet.

5.1.3 Internt i virksomhetene og mellom virksomhet og byrådsavdeling skal det gjennomføres resultatoppfølging med en hyppighet tilpasset virksomhetens risikonivå og egenart. I resultatoppfølgingen skal status på framdrift og prognose for måloppnåelse synliggjøres. Ved oppståtte eller forventede avvik skal det iverksettes korrigerende tiltak.

5.2.3 Byrådsavdelingene har ansvar for at det føres en dialog om håndtering av nye eller endrede krav/føringer som kan påvirke virksomhetenes prioriteringer, budsjetttrammer og resultatkrav nedfelt i tildelingsbrev.

I utledningen til kriterier ser Kommunerevisjonen hen til byrådssak 1055/17 *Tillitsbasert styring og ledelse i Oslo kommune*. Dette framkommer av byrådssaken:

Sammendrag, s. 1:

Tillitsbasert styring og ledelse skal kjennetegnes av:

- Få og tydelige mål
- Redusert detaljstyring
- Gode beslutningsgrunnlag
- Bred deltakelse fra innbyggere
- Åpenhet og god kommunikasjon

- God samhandling mellom ledelse og medarbeidere og deres organisasjoner
- God utnyttelse av medarbeidernes kompetanse og kreativitet
- God samhandling og samordning på tvers
- Innbyggerorienterte digitale tjenester

Videre framgår dette av byrådssaken:

2. Tillit som strategi og arbeidsform i styring og ledelse – utvikling av tillitskultur:

Tillitsbasert styring betyr ikke fravær av kontroll, men å finne den rette balansen mellom styring og ledelse, kontroll og oppfølging

På bakgrunn av føringene følger disse revisjonskriteriene:

- Byrådsavdelingene skal ha etablert en styringsdialog som sikrer gjennomføring av tiltak og politiske føringar knyttet til overvannshåndtering, og skal følge opp relevante etaters gjennomføring av tiltak knyttet til overvannshåndtering.

Revisjonskriteriene om oppfølging i styringsdialogen forutsetter ikke en detaljstyring av etatenes arbeid med overvannshåndtering. Revisjonskriteriene forutsetter imidlertid at byrådsavdelingene følger opp gjennomføringen av tiltak knyttet til overvannshåndtering i etatene med størst ansvar for å implementere handlingsplanen for overvannshåndtering («relevante etater»).

Videre framgår dette i ny instruks for virksomhetsstyring:

3.2.2 Byrådsavdelingene og virksomhetene har et felles ansvar for å ta initiativ til samhandling og samordning mellom sektorer og virksomheter der det er nødvendig for å nå felles eller overordnede mål, gjennomføre vedtatte planer og strategier og skape bedre tjenester for innbyggerne.

Saksframstilling, s. 6:

Det påhviler et særlig ansvar hos den enkelte byrådsavdeling til å orientere og involvere andre byrådsavdelinger i bystyrevedtak som berører andre sektorer. Ansvaret for å tolke og formidle politiske vedtak, med eventuelle leveransekrav for berørte virksomheter, ligger i byrådsavdelingen med ansvar for fagområdet.

I tidligere instruks het det følgende:

5.2.4 Ledere på alle nivåer – i særlig grad virksomhetslederne – har et ansvar for å sørge for nødvendig samordning, herunder ta initiativ og legge til rette for gjensidig tilpasning innen og mellom virksomheter for å nå felles mål.

På bakgrunn av dette følger disse revisjonskriteriene:

- Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel bør ha etablert og koordinert samarbeid om overvannshåndtering byrådsavdelingene imellom.

- Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel bør ha fulgt opp at samarbeid om overvannshåndtering er etablert og koordinert mellom relevante etater.

Ny instruks for virksomhetsstyring beskriver instruksens virkeområde slik:

1.2 Instruksen gjelder for byrådsavdelingenes styring med og oppfølging av underliggende virksomheter og den interne styringen og oppfølgingen innen den enkelte virksomhet, som omfatter etater (...) innen rammen av kommuneloven § 9 (...).

Videre framgår dette om virksomhetslederens ansvar:

2.4 Virksomhetsleder har administrativt, organisatorisk, faglig og økonomisk ansvar og myndighet for virksomheten hvis ikke annet er bestemt av overordnet organ.

2.5 Virksomhetsleder skal gjennomføre vedtak fattet i overordnede organer innen vedtatte ressursrammer og gjeldende lover og regler, rapportere avvik til overordnet nivå, iverksette korrigerende tiltak og melde fra om forhold av betydning for oppnåelse av mål og overholdelse av lov og regelverk.

I tidligere instruks het det på side 9:

Virksomhetsleder skal gjennomføre vedtak fattet i overordnede organer innen vedtatte ressursrammer og gjeldende lover og regler, rapportere avvik til overordnet nivå, iverksette korrigerende tiltak og melde fra om forhold av betydning for oppnåelse av mål og overholdelse av lov og regelverk.

Disse punktene underbygger øvrige revisjonskriterier.

I ny instruks punkt 3.1.4 og tidligere instruks punkt 5.1.2 heter det:

I den enkelte virksomhet skal mål- og resultatkrav defineres i strategi- og årsplaner som beskriver virksomhetens viktigste resultatambisjoner basert på overordnede føringer.

Av dette følger revisjonskriteriet:

- Etatene med vesentlig ansvar for å gjennomføre tiltak i *Handlingsplan for overvannshåndtering* bør i sine styringsdokumenter ha definert mål og resultatkrav for arbeidet med overvannshåndtering basert på overordnede føringer.

Mål og resultatkrav om overvannshåndtering er nedfelt i *Handlingsplan for overvannshåndtering* og dens bystyrebehandling. Vi legger til grunn at virksomheter med særskilt ansvar for å gjennomføre sentrale tiltak i handlingsplanen bør ha innarbeidet mål og resultatkrav eller referert til handlingsplanen i virksomhetens egne dokumenter.

Ny instruks sier dessuten dette:

3.1.5 Virksomhetsleder skal redegjøre for virksomhetens risikobilde og umiddelbart varsle overordnet byrådsavdeling dersom det avdekkes vesentlige avvik.

I tidligere instruks var tilsvarende formulert slik:

S. 5 Virksomhetsleder har et selvstendig ansvar for å fremme synspunkter og gi innspill på ambisjonsnivået for mål og resultatindikatorer, strategier og tiltak samt redegjøre for virksomhetens risikobilde. Virksomhetens leder skal umiddelbart varsle overordnet byrådsavdeling dersom det avdekkes vesentlige avvik og foreslå korrigerende tiltak.

Ny instruks punkt 3.1.6 og tidligere instruks punkt 5.1.3 er så godt som identiske:

Internt i virksomhetene og mellom virksomhet og byrådsavdeling skal det gjennomføres resultatoppfølging med en hyppighet og omfang tilpasset virksomhetens risikonivå og egenart. I resultatoppfølgingen skal status på framdrift og prognose for måloppnåelse synliggjøres. Ved oppståtte eller forventede avvik skal det iverksettes korrigerende tiltak.

I ny instruks heter det:

3.2.4 Den enkelte virksomhetsleder skal holde seg orientert om aktuelle politiske vedtak og holde byrådsavdelingen orientert om forhold av betydning for tjenesteproduksjon, ivaretagelse av lover og regelverk og en samordnet og effektiv gjennomføring av politiske vedtak.

Dette er formulert slik i tidligere instruks:

5.2.2 Den enkelte virksomhetsleder skal holde seg orientert både om de vedtak som direkte gjelder eget ansvarsområde, og på sektorovergripende områder som berører alle virksomheter i kommunen.

Med utgangspunkt i dette har vi følgende revisjonskriterium:

- Etatene skal orientere om status og gjennomføring av tiltak, formidle risikobilde og varsle vesentlige avvik i måloppnåelse og resultater knyttet til arbeidet med overvannshåndtering til overordnet byrådsavdeling.

Dette revisjonskriteriet forutsetter ikke en utstrakt rapportering fra alle etater som har ansvar på overvannsområdet, men at etater med ansvar for sentrale tiltak skal orientere overordnede byrådsavdelinger om status og om eventuelle avvik og risikobildet når det er relevant.

Videre sier ny instruks dette:

3.2.2 Byrådsavdelingene og virksomhetene har et felles ansvar for å ta initiativ til samhandling og samordning mellom sektorer og virksomheter der det er nødvendig for å nå felles eller overordnede mål, gjennomføre vedtatte planer og strategier og skape bedre tjenester for innbyggerne.

I tidligere instruks heter det:

5.2.4 Ledere på alle nivåer – i særlig grad virksomhetslederne – har et ansvar for å sørge for nødvendig samordning, herunder ta initiativ og legge til rette for gjensidig tilpasning innen og mellom virksomheter for å nå felles mål.

Rettet mot etatene gir dette grunnlag for følgende revisjonskriterium:

- Etatene skal ta initiativ til samhandling og samordning mellom sektorer og virksomheter der det er nødvendig for å håndtere overvannsproblematikk.

Vedlegg 2 Metode

1.1 Generelt om forvaltningsrevisjon

De sentrale delene av en forvaltningsrevisjon er beskrevet i *Standard for forvaltningsrevisjon* fra Norges Kommunerevisorforbund (RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon). Disse delene er like for alle forvaltningsrevisjoner. Kort oppsummert bestemmer kontrollutvalget problemstillingen i sin bestilling til Kommunerevisjonen. Kommunerevisjonen utleder relevante revisjonskriterier for problemstillingen. Kriteriene er målestokken som vi holder den reviderte enheten opp mot. For å svare på spørsmålet om enheten når de gitte målene/revisjonskriteriene, samler vi inn relevante data som vi bearbeider og analyserer. Dette gir oss et faktagrunnlag som vi vurderer opp mot revisjonskriteriene. Vurderingene leder fram til Kommunerevisjonens konklusjoner og eventuelle anbefalinger.

1.2 Beskrivelse av prosjektgjennomføring

Kommunerevisjonen sendte oppstartsbrev til Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten 20. oktober 2023.

Det ble avholdt oppstartsmøte med Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten 2. november 2023.

Kommunerevisjonen sendte 14. november 2023 utkast til revisjonskriteriene til Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten. Kommunerevisjonen mottok kommentarer til disse fra Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten og Vann- og avløpsetaten. Justerte og oppdaterte revisjonskriterier for undersøkelsen ble sendt Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten 4. januar 2024.

Vi sendte utkast til faktabeskrivelse til verifisering til Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten 23. januar 2024.

Funn og vurderinger i undersøkelsen ble presentert for de reviderte virksomhetene i digitalt møte onsdag 28. februar 2024.

Rapporten ble sendt til uttalelse til Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann-

og avløpsetaten 5. mars 2024. Deres uttalelser er oppsummert og vurdert i kapittel 8 og følger vedlagt rapporten.

1.3 Metode for datainnhenting og -analyse

Valg av undersøkelsesenheter og undersøkelsesperiode

Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten har ansvar for gjennomføringen av sentrale tiltak i handlingsplanen. Eiendoms- og byfornyelsesetaten er samarbeidspartner i flere av tiltakene og har hovedansvaret for ett av dem sammen med Oslobygg KF og Oslo Havn KF. Byrådsavdelingene har ansvaret for styringssignaler og oppfølgingen av de reviderte etatene. Vi har avgrenset undersøkelsen mot beredskap for overvann og har derfor ikke revidert Beredskapsetatens gjennomføring av tiltak i handlingsplanen. Byantikvaren, Gravplassetaten, Klimaetaten, Oslobygg KF og Oslo Havn KF deltar også i arbeidet med handlingsplanen. Disse etatene er ikke omfattet av undersøkelsen.

Undersøkelsesperioden er første kvartal 2020 til og med fjerde kvartal 2023. Datainnsamlingen er gjennomført i perioden november til og med desember 2023.

I forbindelse med planleggingen av prosjektet hadde Kommunerevisjonen et møte med Riksrevisjonen om deres erfaringer med forvaltningsrevisjon av klimatilpasning og overvannshåndtering.

Dokumentasjon

Kommunerevisjonen har innhentet dokumenter fra Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten.

Vi har analysert den skriftlige dokumentasjonen som blant annet inkluderte møtereferater, skriftlig kommunikasjon, interne notater, presentasjoner, maler og prosjektbeskrivelser. I tillegg har vi analysert virksomhetenes tildelingsbrev og årsberetninger.

Analyseverktøyet NVivo er benyttet i arbeidet med dokumentanalysen.

Intervjuer og møter

Kommunerevisjonen har gjennomført intervjuer og møter med ledere og ansatte i Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten og med ansatte i Byrådsavdeling for byutvikling og Eiendoms- og byfornyelsesetaten. Formålet med intervjuene og møtene var å få oppdatert informasjon om organiseringen av arbeidet med overvannshåndtering, ansvarsfordelingen mellom de reviderte enhetene, samhandling mellom dem og oppfølgingen av dette.

Til undersøkelsen behøvde vi informasjon om hvordan arbeidet med overvannshåndtering var organisert innad i etatene og dem imellom, men også hvordan dette arbeidet ble fulgt opp, og om

kommunikasjonen og styringsdialogen mellom etatene og byrådsavdelingene. Vi gjennomførte intervjuer med overvannskoordinatoren / ansvarlig for arbeidet med handlingsplanen i hver etat. I tillegg gjennomførte vi intervjuer og møter med ledere og mellomledere i etatene med særskilt ansvar på området. Vi gjennomførte et intervju med en spesialrådgiver i Byrådsavdeling for byutvikling og et møte med seksjonsledere og spesialrådgiver i Byrådsavdeling for miljø og samferdsel. De vi intervjuet i byrådsavdelingene, hadde ansvar for å følge opp etatene som jobbet med overvannshåndtering.

Intervjuene ble gjennomført som semistrukturerte intervjuer med en varighet på 45–90 minutter. Det innebar at hovedspørsmålene var utformet på forhånd, og at den som intervjuet, stilte oppfølgende spørsmål underveis der dette ble vurdert som nyttig og nødvendig. I tillegg fikk de vi intervjuet, anledning til å ta opp eventuelle temaer som de mente var relevante. Alle vi har intervjuet, har verifisert intervjureferatet, og informasjonen og sitatene som er benyttet fra referatet, er godkjent av de intervjuede.

Møtene fulgte samme prosedyre som semistrukturerte intervjuer, med forhåndsutformede spørsmål stilt av Kommunerevisjonen. Det ble skrevet referat fra møtene som ble verifisert av møtedeltakerne.

Kommunerevisjonen har gjennomført en strukturert analyse av referatene. Informasjonen er sammenfattet under ulike kategorier, og vi har sett etter utsagn knyttet til gitte temaer på tvers av referatene.

Behandling av personopplysninger

Formålet med Kommunerevisjonens innhenting, behandling og oppbevaring av personopplysninger er å utføre den lovbestemte revisjonen av Oslo kommune. Hvilke personopplysninger vi samler inn og behandler, avhenger av hvilken informasjon vi trenger for å gjennomføre undersøkelsen. Personopplysningene vil kunne være opplysninger som kommunen er pålagt å innhente, som av andre grunner er i kommunens systemer, som ansatte plikter å oppgi til Kommunerevisjonen, eller som er gitt frivillig.

Kommunerevisjonen følger bestemmelsene i personopplysningsloven og legger vekt på å begrense lagringen av personopplysninger. Vi legger vekt på bare å innhente data som er relevante for formålet med undersøkelsen. Vi tar bare vare på personopplysninger som er nødvendige for dokumentasjon av arbeidet vi utfører. Personopplysninger lagres utilgjengelig for uvedkommende.

Retten til å få slettet personopplysninger er blant annet styrt av at Kommunerevisjonen har ti års lagringsplikt for dokumentasjon av revisjonene.

For ytterligere informasjon om Kommunerevisjonens ansvar for og behandling av personopplysninger, se vår [personvernerklæring](#).

1.4 Gyldighet og pålitelighet

Kvalitetssikring av datagrunnlaget omfatter en vurdering av gyldighet (validitet) og pålitelighet (reliabilitet). Gyldighet brukes gjerne som et uttrykk for om vi har målt det vi ønsker å måle.

Pålitelighet er et uttrykk for hvor nøyaktig innsamlingen av data har vært, og for at det ikke er skjedd systematiske feil underveis i innsamlingen.

Dataenes gyldighet og pålitelighet er vurdert og kvalitetssikret internt i Kommunerevisjonen. Kvalitetssikringen er foretatt av andre personer enn de som har samlet inn og behandlet dataene. Kommunerevisjonen har kvalitetssikret at revisjonskriteriene er relevante for undersøkelsens problemstilling, både gjennom en intern kvalitetssikring og ved at byrådsavdelingene og etatene har hatt mulighet til å kommentere og foreslå endringer i kriteriene.

Data er innsamlet ved hjelp av ulike metoder og fra ulike kilder. Dette kalles kilde- og metodetriangulering og sikrer at undersøkelsen beskriver de faktiske forholdene i størst mulig grad. Samsvar mellom beskrivelser og data fra flere ulike kilder styrker gyldigheten i undersøkelsen. Undersøkelsen bygger hovedsakelig på dokumentgjennomgang, intervjuer og møter. Informasjon som er benyttet fra intervjuer og møter, er verifisert av dem vi intervjuet og snakket med. Informasjon som er hentet fra skriftlig materiale, er bekreftet gjennom verifisering av faktabeskrivelsen. Gjennom dette har virksomhetene fått mulighet til å komme med kommentarer slik at vi har kunnet foreta nødvendige korreksjoner.

Det er mange personer som er involvert i arbeidet med overvann i Oslo kommune. Det kan medføre risiko for at det er informanter som innehar vesentlig informasjon, og som vi ikke har fått intervjuet. Kommunerevisjonen har hatt dialog med virksomhetene for å forsikre seg om at vi har fått intervjuet nøkkelpersoner. Verifiseringsprosessen med virksomhetene og innhenting av dokumentasjon har også bidratt til at vi har fått et tilstrekkelig fullstendig bilde av arbeidet.

Den samlede faktabeskrivelsen er kvalitetssikret internt i Kommunerevisjonen og verifisert av de reviderte. Vi har kvalitetssikret at det innhentede datagrunnlaget var relevant og dekkende for kriteriene det skulle vurderes opp mot, og for undersøkelsens vurderinger og konklusjoner. Kommunerevisjonens beskrivelser, vurderinger og konklusjoner er avpasset de mulighetene og begrensningene som ligger i datagrunnlaget. Basert på dette vurderer Kommunerevisjonen at de innsamlede dataene har tilstrekkelig gyldighet og pålitelighet som grunnlag for rapportens vurderinger og konklusjoner.

Vedlegg 3 Uttalelse fra byråden for byutvikling

Byrådsavdeling for byutvikling

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Deres ref.:
23/377 - 99

Vår ref. (saksnr.):
23/4601 - 35

Saksbeh.:
Kjersti Simonnaes, 907 75 106

Dato:
11.04.2024

Uttalelse fra byråd for byutvikling til foreløpig rapport om overordnet styring og koordinering av overvannshåndtering

Jeg viser til Kommunerevisjonens brev 05.03.2024 med forespørsel om uttalelse til foreløpig rapport om overordnet styring og koordinering av overvannshåndtering.

Jeg opplever at forvaltningsrevisjoner er et nyttig verktøy i det løpende arbeidet som gjøres for å løse kommunens oppgaver på en effektiv og god måte. Denne forvaltningsrevisjonen er intet unntak. Hensikten med prosjektet har vært tilstrekkelig klar og jeg har ingen innvendinger til revisjonskriterier, metode, kilder eller data.

Jeg noterer meg at Kommunerevisjonen er kritisk til mangelen på en forpliktende fremdriftsplan for overvannsarbeidet. Jeg vil arbeide for en opprydning i handlingsplanen for overvann hvor tiltakene i planen konkretiseres og koordineres med nødvendige budsjettinnspill. Jeg vil også gå i dialog med Byrådsavdeling for miljø og samferdsel om en forpliktende fremdriftsplan med mål og resultatkrav som sikrer fremdrift.

Byrådsavdelingen her nå en stilling dedikert til arbeidet med naturfare hvor overvann inngår. Byrådsavdelingen vil derfor fremover være mer involvert i samhandlingen med etatene på feltet overvann.

Vennlig hilsen

James Stove Lorentzen
byråd

Vedlegg 4: Uttalelse fra byråden for miljø og samferdsel

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Unntatt offentlighet
Offl. § 5 andre ledd

Deres ref.:
23/377 - 100

Vår ref. (saksnr.):
23/4601 - 36

Saksbeh.:
Trude Rauken, 900 95 533

Dato:
04.04.2024

Uttalelse fra byråd for miljø og samferdsel til rapport om styring og koordinering av overvannshåndtering

Jeg viser til brev fra Kommunerevisjonen av 05.03.2024.

Kommunerevisjonen har bedt meg svare på følgende spørsmål om revisjonens rapport om styring og håndtering av overvannshåndtering:

1. Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?
2. Har byråden kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?
3. Har byråden kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?
4. Hva er byrådets samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?
5. Vil byråden vurdere eller iverksette tiltak på bakgrunn av rapporten og Kommunerevisjonens anbefaling? I tilfelle hvilke?
6. Hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av aktuelle tiltak?
7. Oppfattes rapporten som nyttig for byråden? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har framkommet som svar på ovenstående spørsmål.
8. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Jeg har følgende tilbakemeldinger på spørsmålene.

1. Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?

Ja.

2. Har byråden kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Prosjektet har fulgt en såkalt blandet metode bestående både av tekstanalyse og intervjuer. Det er gjort analyse av formelle dokumenter som inngår i styringsdialogen mellom byrådsavdelingen

og virksomhetene, samt et semistrukturert intervju med administrativt ansatte med ansvar for oppfølgingen av de berørte virksomhetene. Jeg mener denne tilnærmingen er fornuftig. De formelle dokumentene vil ikke omfatte alt arbeidet som virksomhetene gjør og derfor har intervjuene en viktig funksjon.

Jeg kan ikke se at prosjektet burde ha brukt andre kilder eller data.

3. Har byråden kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Administrasjonen i byrådsavdelingen har hatt god dialog med Kommunerevisjonen (KRV) om revisjonskriteriene og gitt innspill til disse. Innspillene ble, i stor grad, hensyntatt. Jeg mener at de endelige revisjonskriteriene og endring i undersøkelsesperioden ga bedre utgangspunkt for videre arbeid, enn det opprinnelige utkastet.

4. Hva er byrådets samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?

God og effektiv overvannshåndtering er viktig for at Oslo skal være en godt klimatilpasset by. Handlingsplan for overvannshåndtering i Oslo gir et godt grunnlag for arbeidet.

Jeg merker meg at KRV er kritisk til mangelen på en forpliktende framdriftsplan for overvannsarbeidet. Generelt kan man være enig i at en framdriftsplan er fornuftig i oppfølgingen av omfattende og krevende planer som involverer flere virksomheter, slik som denne handlingsplanen. Samtidig har ikke denne handlingsplanen en «frist» for ferdigstilling og vi har ikke nødvendigvis en enighet om hva som vil være den «tilfredsstillende fremdrift(en)» KRV etterlyser.

En omforent framdriftsplan vil være et nyttig og viktig grunnlag for utarbeidelsen av årlige budsjettforslag. Jeg vurderer derfor denne anbefalingen som fornuftig.

5. Vil byråden vurdere eller iverksette tiltak på bakgrunn av rapporten og Kommunerevisjonens anbefaling? I tilfelle hvilke?

Tiltakene som ligger i handlingsplan for overvannshåndtering følges opp av etatene i tråd med avtalt ansvarsfordeling og gjennom de ordinære budsjettprosessene.

Jeg vil gå i dialog med Byrådsavdeling for byutvikling om utvikling av en omforent framdriftsplan som kan gi oss et nyttig grunnlag for videre prioriteringer, inkludert i budsjettssammenheng, for arbeidet med overvannshåndtering.

Klimatilpasning er viktig for byrådet og jeg vil vurdere hvordan klimatilpasning kan tas inn i forslag til klimabudsjett for 2025. Dersom vi finner en god tilnærming til dette, kan det gi oss en bedre systematikk i oppfølgingen av tiltak og virkemidler som er nødvendige for å nå det vedtatte målet om at Oslo i 2030 skal være bedre rustet til å tåle klimaendringer.

6. Hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av aktuelle tiltak?

Det vedtatte målet om at Oslo skal ha styrket evne til å håndtere klimaendringer når vi kommer til 2030 er førende for arbeidet med å sikre god overvannshåndtering i Oslo. Som omtalt i svaret over, vil jeg medvirke til at vi får fram en tydeligere og omforent framdriftsplan for den videre oppfølgingen av handlingsplan for overvann.

7. Oppfattes rapporten som nyttig for byråden? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har framkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Rapporten gir nyttige innspill om forbedringsmuligheter og -behov i kommunens arbeid med overvannshåndtering. Jeg setter pris på at rapporten gir tydelige og konkrete forslag til forbedringer, framfor kun å påpeke utfordringer.

8. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Rapporten følger en logisk oppbygning. KRV har brukt et språk som ikke er for teknisk. Oppbygningen og språkb Bruken sikrer at rapporten er tilgjengelig for en leser som ikke er ekspert på overvannshåndtering.

Vennlig hilsen

Marit Kristine Veia

byråd

Vedlegg 5: Uttalelse fra Bymiljøetaten

Bymiljøetaten

Kommunerevisjonen Oslo kommune
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Deres ref.:
23/377-101

Vår ref. (saksnr.):
24/11397 - 3

Saksbehandler:
Rune Gjøs

Dato: 05.04.2024

Rapport til uttalelse - Overordnet styring og koordinering av overvannshåndtering

Det vises til brev av 05.03.2024 fra Kommunerevisjonen hvor ovennevnte rapport er oversendt til uttalelse. Det er stilt åtte spørsmål som bes om kommentarer til, og spørsmålene og svarene fra Bymiljøetaten fremkommer i dette brevet. Vi har i tillegg enkelte spesifikke kommentarer til rapporten.

1. Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?

Svar: Prosjektets hensikt har vært tilstrekkelig klar.

2. Har etaten kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Svar: Bymiljøetaten har ingen spesielle merknader, utover de kommentarer som etaten viser til innledningsvis i merknadene til spørsmål 3 nedenfor.

3. Har etaten kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Svar: Bymiljøetaten har i sine innspill gitt under arbeidet med denne forvaltningsrevisjonen pekt på at etaten i sitt arbeid med oppfølging av tiltak knyttet til overvannshåndtering gjennomfører dette i alle aktuelle bygg-/anleggsprosjekter som etaten har ansvar for. Det er videre pekt på at kommunens handlingsplan vurderes å gi et godt nok plangrunnlag for etatens gjennomføring av de tiltak i handlingsplanen. Kommunerevisjonen har fått frem i rapporten at det sett fra Bymiljøetatens side ikke er behov for å gjenta allerede vedtatte og tilstrekkelige planer i nye, etatsinterne planer

Bymiljøetaten er som det fremkommer i rapporten gitt et ansvar for å følge opp noen av tiltakene i handlingsplanen for overvannshåndtering, jf. tiltak 5, 10 og 14. Når det gjelder status for arbeidet med disse tiltakene, så er den som følger:

Det arbeides med tiltak 5, som gjelder plan for bygging av hovedflomvei- og fordrøyningsanlegg. Som Kommunerevisjonen skriver i rapporten, så er det rekkefølgeavhengighet med andre tiltak i handlingsplanen. Disse tiltakene har andre etater et ansvar for å følge opp.

Når det gjelder tiltak 10 om videreutvikling av Oslos vei- og gatenormal, så er ble denne oppdatert sist i desember 2020. Det er igangsatt et arbeid med å revidere normalen og i den forbindelse vil en også se hen til kommunens handlingsplan for overvannshåndtering.

Tiltak 14, som gjelder å videreutvikle kommunens gravekoordineringssystem, så er dette nå gjort. Bymiljøetaten har implementert et nytt system (Søksys), som er satt i drift. Etaten har i annen henvendelse til Kommunerevisjonen invitert til en nærmere presentasjon av systemet.

4. Hva er etatens samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?

Svar: Bymiljøetaten vurderer at det samarbeides godt mellom etatene som følger opp tiltak i handlingsplanen for overvannshåndtering. Etaten støtter for øvrig anbefalingene som Kommunerevisjonen har i rapporten.

5. Vil etaten vurdere eller iverksette tiltak på bakgrunn av rapporten og Kommunerevisjonens anbefaling? I tilfelle hvilke?

Svar: Bymiljøetaten ser det som naturlig at de reviderte virksomheter gjennomgår anbefalingene til Kommunerevisjonen og sammen vurderer hvordan disse kan hensyntas i videre arbeid med oppfølging av handlingsplanen for overvannshåndtering. Etaten legger til grunn at Plan- og bygningsetaten, som har ansvar for å koordinere gjennomføring av tiltak i handlingsplanen på tvers av hele kommunen tar initiativ til slik dialog. Videre vil etaten i sin styringsdialog med overordnet byrådsavdeling ta opp spørsmål relatert til Kommunerevisjonens vurdering av koordinerte budsjettinnspill på dette området.

6. Hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av aktuelle tiltak?

Svar: Med mindre Plan- og bygningsetaten tar initiativ til møte om oppfølging av rapporten fra Kommunerevisjonen, vil Bymiljøetaten ta saken opp gjennom etablerte arenaer for tverretattlig samhandling, jf. Grønt teknisk forum eller tverretattlig styringsgruppe.

7. Oppfattes rapporten som nyttig for etaten? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har framkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Svar: Rapporten oppfattes nyttig. Bymiljøetaten har merket seg at Kommunerevisjonens vurderinger når det gjelder koordinerte budsjettinnspill fra virksomhetene som arbeider med oppfølging av tiltak i handlingsplanen for overvannshåndtering. Vi ser at dette kan til ytterligere prioritering og sikre enda bedre fremdrift i arbeidet med tiltakene i handlingsplanen for overvannshåndtering i Oslo kommune.

8. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Svar: Rapportens oppbygning og språkbruk er god.

Spesifikke kommentarer til rapporten:

- 3.1 Gjennomføring av tiltak i Handlingsplanen for overvannshåndtering
 - o Tiltak 10. Videreutvikle Oslos vei- og gatenormal

Endre andre avsnitt til: "I presentasjonen for byrådsavdelingene 13. november 2023 ble det oppgitt at ~~vei- og gatenormalen~~ må skal videreutvikles slik at den inkluderer den nyeste kunnskapen relatert til ~~ivaretar veier~~ gater som en del av flomvei- og fordrøyningsnettverket, samt ~~med~~ hensyn til forurensning."

Gatenormalen inkluderer allerede disse temaene, så det blir feil slik det står nå. Men det skjer en rask utvikling på området, så hovedfokuset er å få inn oppdatert kunnskap.
 - o Tiltak 14. Videreutvikle gravekoordineringssystemet

Innføringen av et nytt system er en direkte oppfølging av funn fra *Kommunerevisjonens rapport 4/2020 Saksbehandling og koordinering av gravearbeider*. Tiltaket i handlingsplanen er relatert til dette arbeidet, og ikke motsatt slik det fremstår slik det er beskrevet nå. Vi ber om at dette rettes.

Vennlig hilsen

Gerd Robsahm Kjørven
etatsdirektør

Rune Gjøs
divisjonsdirektør

Kopi til
Byrådsavdeling for miljø og
samferdsel

Vedlegg 6: Uttalelse fra Eiendoms- og byfornyelsesetaten

Eiendoms- og byfornyelsesetaten

Postmottak kommunerevisjonen

Unntatt offentlighet

Offl. § 5 fjerde ledd

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
24/11295 - 2

Saksbehandler:
Annie Mette Riis

Dato: 04.04.2024

EBYs innspill til utkast til rapport fra kommunerevisjonen om overvann

Vi viser til brev datert 5.3.24 med vedlegget «Rapport til uttalelse - overordnet styring og koordinering av overvannshåndtering 2024 datert 5.3.24».

Det vises til spørsmål 1-8 fra oversendelsesbrevet som besvares innledningsvis:

1. EBY opplever at informasjonen om prosjektets hensikt har vært tilstrekkelig klar.
2. EBY mener OBF (og ev. Oslo havn KF) burde ha vært revidert på lik linje med EBY ettersom de står som ansvarlige sammen med EBY på tiltak 9 i handlingsplanen.
3. EBY har ingen innspill til de reviderte revisjonskriteriene.
4. EBY viser til vår samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger lenger ned i brevet.
5. Ettersom arbeidet med handlingsplanen er basert på tett samarbeid vil vi fortsette det tette samarbeidet med de andre etatene og bidra inn i den videre prosessen fra EBYs ståsted. Det blir i det videre arbeidet viktig å få klargjort hvilke områder som skal prioriteres slik at vi kan komme ordentlig i gang med T9.
6. Når det gjelder tidsperspektiv for iverksettelse og gjennomføring av aktuelle tiltak er det svært viktig at det gis overordnede føringer for fremdriften av arbeidene fra byrådsavdelingsnivå. Etter en overordnet bestilling er det også viktig at prosjektet og styringsgruppen synliggjør ressursbehov som forutsettes for å gjennomføre anbefalt fremdrift.
7. Rapporten oppfattes som nyttig for etaten og bidrar til økt fokus på et viktig tema. Rapporten vil også mest sannsynlig bidra til at det gis overordnede føringer for fremdriften av arbeidene fra byrådsavdelingsnivå.
8. EBY har ingen spesielle innspill til oppbygning og språkbruk i rapporten, men vil påpeke at det burde ha vært større fokus på hva som er gjennomført versus manglene.

 Oslo kommune
Eiendoms- og byfornyelsesetaten
Planseksjonen

Besøksadresse:
Christian Krohgs gate 16, 0186 Oslo
Postadresse:
Postboks 491 Sentrum, 0105 OSLO

Telefon: 21802180
postmottak@eby.oslo.kommune.no
Org. nr.: 874780782
oslo.kommune.no

Innledning

EBY vil innledningsvis påpeke at Handlingsplan for overvannshåndtering, vedtatt i 2019 er lite egnet som grunnlag for avviksrapportering. Bakgrunnen for dette er at fremdriftsplanen som ligger i vedtatt dokument, var udatert på vedtakstidspunktet.

EBY har hovedansvar for tiltak 9 i handlingsplanen sammen med Oslobygg KF (OBF) og Oslo Havn KF. Kommunerevisjonen har valgt å begrense omfanget av revisjonen ved blant annet å utelatte de kommunale foretakene (Kap. 1.2 og 1.3). EBY etterlyser en redegjørelse for valget om å begrense revisjonen.

Miljøsertifisering

Etaten er ISO14001-sertifisert på miljø og benytter ISO-systematikken i styring av sitt arbeid for miljø og klima. Årlig utarbeider vi en handlingsplan for miljø med områder hvor etaten arbeider for å styrke sin miljøinnsats. Utviklingen rapporteres internt tre ganger i året. EBY hadde våren 2023 intern miljørevisjon der EBYs arbeid med handlingsplan for overvannshåndtering var et av temaene som ble revidert. Vurderingen som ble gjort knyttet til vårt arbeid med handlingsplanen var at «Eiendoms- og byfornyelsesetaten har vært involvert i 6 av tiltakene og har arbeidet meget godt og systematisk med dette».

Føringer i tildelingsbrevene

Oversendte revisjonsrapport påpeker på side 9 at «Byrådsavdeling for byutvikling og byrådsavdeling for miljø og samferdsel har gitt føringer om å gjennomføre tiltak i handlingsplanen for overvannshåndtering i tildelingsbrevene til Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten og Vann- og avløpsetaten». EBY har ikke i sitt tildelingsbrev fått føringer om å gjennomføre konkrete tiltak i forbindelse med Handlingsplan for overvannshåndtering. Det spesifiseres følgende i rapporten: "Byrådsavdeling for byutvikling har i tillegg spesifikk føringer om samhandling på overvannsområdet i tildelingsbrevene til underliggende etater." EBY vil påpeke at ovenstående ikke gjelder for EBY, kun PBE.

Rapportering

Rapporten sier følgende (i andre avsnitt, side 40) «...ingen av etatene har informert byrådsavdelingene om forsinkelser i arbeidet med tiltak. Vann og avløpsetaten har orientert sin overordnede byrådsavdeling om gjennomføring av tiltak i årsberetninger og formidlet risikobilde. Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten har orientert om gjennomføring av tiltak i årsberetninger og om risikoer knyttet til framdrift i budsjettinnspill, men har ikke formidlet risikobilde. Eiendoms- og byfornyelsesetaten har en mindre sentral rolle i overvannsarbeidet. Etaten har i liten grad orientert om gjennomføring av aktiviteter på feltet, og har ikke formidlet risikobilde». EBY mener det her bør presiseres at dette heller ikke er et krav for EBY ettersom EBY har et mindre sentralt tiltak i handlingsplanen.

I siste avsnitt, på side 42 i revisjonsrapporten står det: «Mål og resultatkrav kan bidra til å sikre framdrift gjennom å synliggjøre risikoer, forsinkelser og avvik knyttet til gjennomføring av tiltak. Vann- og avløpsetaten og Plan- og bygningsetaten har mål og resultatkrav basert på handlingsplanen i sine styringsdokumenter. Bymiljøetaten og Eiendoms- og byfornyelsesetaten har ikke det. Eiendoms- og byfornyelsesetatens ansvar på overvannsområdet er mindre omfattende enn for de andre reviderte etatene». EBY vil påpeke at det ikke stemmer for EBYs del. Se mer informasjon under.

EBY vil trekke fram det tredje revisjonskriteriet hvor det ikke forutsettes en utstrakt rapportering fra alle etater som har ansvar på overvannsområdet, men at etater med ansvar for sentrale tiltak skal orientere overordnet byrådsavdeling om status og om eventuelle avvik og risikobilde når det er relevant.

EBYs tiltak 9 i handlingsplanen var iflg. rapporten ikke et av de prioriterte tiltakene i handlingsplanen. På side 9 i revisjonsrapporten står det følgende: «Eiendoms- og byfornyelsesetaten har en mindre sentral rolle i overvannsarbeidet». EBY hadde ikke krav som gjaldt handlingsplanen eller samarbeid om overvann i sine tildelingsbrev. EBY har likevel samarbeidet tett med de andre etatene om tiltakene i handlingsplanen. EBY ble også bedt av VAV og PBE om å vente med å sette i gang sitt arbeid med KVVU`er til resultater fra VAVs tiltak 4 og BYMs tiltak 5 forelå. EBY kan derfor ikke se hva vi skulle ha rapportert på utover det som ble rapportert til de andre etatene inkludert PBEs overvannskoordinator gjennom den tette dialogen vi har og har hatt.

Til tross for sitt i utgangspunktet «mindre omfattende ansvar» på overvannsområdet har EBY deltatt i VAVs prosjektgruppe knyttet til arbeidet med T4. Dette arbeidet har pågått over flere år. EBY har også deltatt i PBEs arbeid med overvannsveilederen (T16) i følgende seks samarbeidsgrupper:

- Prosjektgruppen
- Infiltrasjon og grunnvann
- Rensing av overvann
- Regulering
- Overordnet plan og
- Overvann og vassdrag

EBY har også deltatt på alle møter knyttet til BYMs T5 samt tatt kontakt med BYM for å være tilstrekkelig orientert om deres KVVU-arbeid samt bidratt til arbeidet gjennom utredning av 5 tomter i EBYs forvaltning. EBY ved Forurensingsseksjonen involverer seg også i utviklingen av Søksys (T 14) i forbindelse med forvaltningen av våre nedlagte avfallsdeponier.

EBY deltar også i samarbeidsgruppene «Samarbeidsforum for vassdrag» som ledes av BYM og VAV og «Prioritering av bekkeåpningsprosjekter» som er ledet av VAV. EBY har også representant i temagruppe «Forurensset overvann» under Vannområde Oslo som ledes av BYM.

EBY har som nevnt ikke fått en konkret bestilling på gjennomføring av tiltak i Handlingsplan for overvannshåndtering gjennom sine tildelingsbrev. Likevel har etaten spesifisert oppfølging av tiltak 9 i etatens mål- og resultatstyringssystem (MRS) og bedt om internfinansiering hvert år

siden 2020 for gjennomføring av T9 når resultatene fra T4 og T5 skulle være klare. Dette lot imidlertid vente på seg. I påvente av resultater fra T4 og T5 gjennomførte etaten prosjektet «Prosessveileder for fordrøyning av overvann på kommunal grunn» i samarbeid med BYM, VAV og PBE som ble ferdigstilt sommeren 2022. Dette var et omfattende prosjekt som er en innledning til T9 og EBY fikk midler til prosjektet fra Miljødirektoratet. EBY delfinansierte også prosjektet med egne midler i tillegg til prosjektledelse og gjennomføring. EBY mener dette er en aktivitet som bør synliggjøres i sammendraget i kommunerevisjonens rapport.

EBY vil trekke fram det tredje revisjonskriteriet hvor det ikke forutsettes en utstrakt rapportering fra alle etater som har ansvar på overvannsområdet, men at *etater med ansvar for sentrale tiltak* skal orientere overordnet byrådsavdeling om status og om eventuelle avvik og risikobilde når det er relevant.

EBY har ikke et vesentlig ansvar på linje med PBE, VAV og BYM. Likevel har EBY rapportert om følgende tiltak i etatens årsberetninger for 2021, 2022 og 2023:

- I årsberetningen for 2022 har etaten rapportert på arbeidet med overvann som er en del av etatens reguleringsprosesser. Etaten har blant annet orientert om Økern torgvei 6, reguleringsplanen som skal være et forbildeprosjekt innen overvannshåndtering i tråd med T9, hvor det spesifiseres at Hovinbyen skal prioriteres med forbildeprosjekter innen overvannshåndtering.
- I årsberetningen for 2021 har etaten fremhevet følgende klimaprosjekter, bl.a. «Prosessveileder for fordrøyning av overvann», som er en innledning til T9 (se side 75 i dok.):

«Klimamidler

I 2021 har EBY søkt og fått midler fra Miljødirektoratet til å gjennomføre klimatilak for følgende prosjekter, der arbeidene vil bli ferdigstilt i 2022:

Evaluering av vegetasjon brukt som flomdempende og erosjonsforebyggende tiltak i forbindelse med bekkeåpningsprosjekter. EBY leder prosjektet og samarbeider med BYM; VAV og Bærum kommune. Prosjektet skal evaluere et utvalg av bekkeåpningsprosjekter i de to kommunene.

Prosessveileder for fordrøyning av overvann på kommunal grunn. Formålet med veilederen er å få en standardisert framgangsmåte for å identifisere behovet for å etablere fordrøyningstiltak på kommunal grunn, til bruk både i Oslo og i andre kommuner. EBY som prosjektleder samarbeider med BYM, VAV og PBE.

Prosessveileder for klima og miljø i reguleringsplaner. Dokumentet skal sikre at kvalitetsgrunnlag på klima, miljø og energi for både offentlige arealformål og tomter som skal reguleres- og selges til kommersielle formål. EBY som prosjektleder skal samarbeide med PBE og Klimaetaten.»

- I årsberetningen 2023 (side 71), har EBY orientert om følgende:
 - Andre tiltak: Trær: I 2023 har EBY ferdigstilt et prosjekt med midler fra Miljødirektoratet med tema hvordan trær kan sikres i reguleringsbestemmelsene. Resultatene vil kunne benyttes også av andre i arbeid med å sikre trær i bestemmelser.

- Overvann: Etaten deltar i styringsgruppen og arbeidsgruppen som følger opp handlingsplanen, og har i 2023 vært involvert i å utarbeide flere tiltak i handlingsplanen».

Andre innspill

EBY har følgende presisering: Handlingsplan for overvann er et overordnet dokument som er vedtatt av bystyret, og som forplikter alle virksomheter i kommunen til å bidra til gjennomføring av tiltak. EBY mener derfor Kommunerevisjonens anbefaling bør gjelde alle virksomhetene, ikke kun de som ble revidert. EBY mener det er naturlig at PBE som har en overvannskoordinator-rolle tar initiativ til dette.

EBY ber kommunerevisjonen å innarbeide tabell 1(kap.3) i sammendraget. Dette vil gi en god oversikt over status i tiltakene i handlingsplanen.

EBY støtter oppsummeringen av Tiltak 9 fra kommunerevisjonen(kap.3.1). EBY anbefaler at sammendraget oppdateres slik at oppsummeringen av tiltak 9 gjenspeiles på en bedre måte i sammendraget.

Det er en intern avhengighet mellom tiltakene som ikke nødvendigvis er så klart beskrevet av revisjonen. Den interne avhengigheten bør fremgå også av revisjonsrapporten og fremgå av sammendraget. Det er ikke kun en enighet mellom PBE, VAV, BYM og EBY, det er en faglig avhengighet som vi var klar over allerede ved oppstarten av arbeidet. Det henvises til tilbakemelding fra overvannskoordinator (side 27 i rapporten), med følgende ordlyd som støttes av EBY:

«Overvannskoordinatoren oppga at det er rekkefølgeavhengigheter mellom tiltakene som påvirker rekkefølgen av iverksettingen, og at det dessuten ikke er ressurser til å sette i gang med alle tiltakene samtidig. I oppstartsmøtet for arbeidet med handlingsplanen i 2019 ble det besluttet at tiltakene som skulle prioriteres, var veileder for overvannshåndtering og temakart for overvann og urban flom.»

Oppsummeringen fra kommunerevisjonen (Kap. 6.2.3, s. 39) oppgir ikke riktig bilde av målstyring og rapportering om EBYs arbeid med overvann. Vi ber om at rapporten suppleres med informasjon om dette.

Nederst på s. 25 i revisjonsrapporten står det følgende: «Som det framgår av status for gjennomføring av tiltak i kapittel 3.1, er ressurser og prioritering oppgitt å være en årsak til manglende gjennomføring og framdrift i flere av tiltakene». EBY vil påpeke at dette ikke gjelder EBY, ettersom det har vært satt av midler, som vi ikke har fått brukt fordi vi har måttet vente på resultater fra T4 og T5.

På side 29, andre og tredje avsnitt i revisjonsrapporten under tverretatlig samhandling mener EBY at det ikke belyses i tilstrekkelig grad all den tverretatlig samhandling som har foregått som

er omfattende. Det er f.eks. ikke nevnt at EBY hadde felles oppstartsmøte med BYMs T5 og det er heller ikke nevnt EBYs deltagelse i flere andre tiltak i handlingsplanen. Det stemmer at det ble avholdt workshops i BYMs arbeid med KVV 'en for Grønland, men det var BYM som arrangerte workshopene og EBY var en av mange deltagere.

På side 27, fjerde avsnitt er begrepene overvannskoordinatorer og prosjektledere brukt om hverandre. EBY mener forskjellen bør klargjøres. EBY opplever at det har vært vanskelig å organisere overvannsarbeidet som et prosjekt i henhold til interne rutiner for prosjektstyring, og dermed også å benytte rollen «prosjektleder» for arbeidet. De interne avhengigheter, uklarheter om hva som kan utføres og en utdatert fremdriftsplan har gjort det utfordrende å prosjektorganisere arbeidet. Begrepet overvannskoordinator har derfor erstattet prosjektlederrollen (bortsett fra i forbindelse med utarbeidelse av prosessveilederen) med hensikt å koordinere arbeidet med T9 opp mot de øvrige tiltakene i handlingsplanen.

Vennlig hilsen

Eskil Bråten
direktør

Ove Ellingsen
avdelingsdirektør

[Dette dokumentet er godkjent elektronisk.](#)

Vedlegg

Vedlegg 7: Uttalelse fra Plan- og bygningsetaten

Plan- og bygningsetaten

Kommunerevisjonen
Grenseveien 88
0663 OSLO

Deres ref.:
23/377-103

Vår ref. (saksnr.):
202315470 - 5
**Oppgis alltid ved
henvendelse**

Saksbehandler:
Tove Paulsen

Dato: 08.04.2024

Uttalelse til rapport - Overordnet styring og koordinering av overvannshåndtering

Kommunerevisjonen har bedt Plan- og bygningsetaten om å svare på 8 ulike spørsmål. Våre svar følger under. Vi har ikke noe å tillegge utover det.

1. Har informasjonen om prosjektets hensikt vært tilstrekkelig klar?
Plan- og bygningsetaten mener at formålet med undersøkelsen har vært tydelig.
2. Har etaten kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?
Plan- og bygningsetaten mener at revisjonens avgrensninger i utvalget av reviderte parter (ref. 1.3) kan gi et manglende komplett bilde av Oslo kommunes arbeid med overvannshåndtering.
3. Har etaten kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?
Plan- og bygningsetaten har gjort seg noen betraktninger rundt endringen av revisjonskriteriene hvor spørsmålet om det overordnede sektoransvaret ble tatt ut. Å belyse sektoransvaret kan ha betydning for hvordan Oslo kommune best håndterer felles budsjettinnspill og fordeling av budsjettmidler.
4. Hva er etatens samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?
Plan- og bygningsetaten ser det som positivt at rapporten påpeker behovet for en omforent fremdriftsplan, et tydelig sektoransvar og samhandling når det kommer til budsjettinnspill.

 Plan- og bygningsetaten
Oslo kommune

oslo.kommune.no/plan-bygg-og-eiendom

Besøksadresse:
Vahls gate 1, 0187 Oslo
Postadresse:
Boks 364 Sentrum, 0102 Oslo

Sentralbord: +47 21 80 21 80
Kundesenteret: +47 23 49 10 00
postmottak@pbe.oslo.kommune.no
Org. Nr.: NO 971 040 823 MVA

Saksnr.: 202315470-5

Side 2 av 3

Plan- og bygningsetaten ønsker å påpeke at det foreligger ingen vedtatt fremdriftsplan og at en løpende henvisning til en utdatert og ikke vedtatt fremdriftsplan blir misvisende. Fremdriften i tiltakene har gått som planlagt ut fra rekkefølgeavhengighet og foreliggende forutsetninger. Det kan være en fare for at rapporten skaper et mer dystert bilde enn det som er realitet.

5. Vil etaten vurdere eller iverksette tiltak på bakgrunn av rapporten og Kommunerevisjonens anbefaling? I tilfelle hvilke?

Plan- og bygningsetaten vil initiere arbeidet med en forpliktende fremdriftsplan gjennom dialog med Byrådsavdeling for byutvikling. Etaten ser det som vesentlig at det etableres gode rutiner rundt budsjettbehov knyttet til overvannsrelaterte tiltak på tvers av sektorer.

6. Hvilket tidsperspektiv gjelder for iverksettelse og gjennomføring av aktuelle tiltak?

Plan- og bygningsetaten ser det som nødvendig at det fremmes et utkast til bindende fremdriftsplan innen utgangen av 2024.

7. Oppfattes rapporten som nyttig for etaten? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har framkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Plan- og bygningsetaten ser rapporten som nyttig for å sette fokus og gi gjennomføringskraft når det gjelder Oslo kommunes håndtering av overvannsproblematikken.

Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Plan- og bygningsetaten har ingen kommentarer til rapportens oppbygning og språkbruk.

Rapportens utheving av hovedbudskapet sees som et godt grep.

Vennlig hilsen

Tove Paulsen - saksbehandler

Siri Gauthun Kielland - etatsdirektør

seksjon styring

Kopi til:

Byrådsavdeling for byutvikling, Rådhuset, 0037 OSLO

Vedlegg 8: Uttalelse fra Vann- og avløpsetaten

Vann- og avløpsetaten

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
22/10916 - 18

Saksbeh.:
Fredrik Jordhøy,

Dato:
05.04.2024

Uttalelser til rapport - Overordnet styring og koordinering av overvannshåndtering

Vann- og avløpsetaten (VAV) henviser til brev mottatt 05.03.2024 fra kommunerevisjon for kommentering av endelig rapport om undersøkelse av overordnet styring og koordinering av overvannshåndtering.

Vedlagt er VAVs kommentarer til endelig rapport samt besvarelse av spørsmål stilt i det mottatte brevet med ref. 23/377 – 104.

 Oslo kommune
Vann- og avløpsetaten
Produksjonsavdelingen

Besøksadresse:
Herslebs gate 5,
Postadresse:
Postboks 4704 Sofienberg, 0506
OSLO

Telefon: +47 21 80 21 80
postmottak@vav.oslo.kommune.no
Org. nr.: 971185589
oslo.kommune.no

Kommentarer til endelig rapport:

På side 22 i den endelige rapporten står VAV som ansvarlig for Tiltak 18 i handlingsplanen, som er kategorisert som «Påbegynt». Det er Klimaetaten som har gjort dette arbeidet, og som eventuelt skal følge opp Byrådets vedtak, og klimaetaten bør derfor stå som ansvarlig for tiltak 18.

Svar på spørsmål

1. VAV er av den oppfattelse at informasjon om prosjektets hensikt har vært tilstrekkelig og tydelig. Skriftlig informasjon har vært tydelig, muntlig informasjon i presentasjoner har vært informativ og tydelig. Ved presentasjoner har det vært satt av god tid til å kunne besvare eventuelle spørsmål.
2. Ved to anledninger har kommunerevisjonen tatt direkte kontakt med ansatte i etaten uten å inkludere eller gå via kontaktpersonen for revisjonen. Dette kan skape utfordringer for den som skal forsøke å holde oversikt over revisjonen i egen etat. Med unntak av dette er det ikke ytterligere kommentarer til prosjektets metoder og anvendte kilder, enn det som allerede er sendt inn i tidligere korrespondanse med informasjon om at PBE har det overordnede ansvaret for overvannshåndtering og ikke VAV som oppgitt innledningsvis i revisjonskriteriene.
3. VAV ønsker å presisere at de ulike etatene finansiere på ulik måte. Dette kan gi en utfordring rundt tverrsektorielle budsjettinnspill og vurderinger knyttet til dette.
4. Etaten oppfatter konklusjonene i rapporten som relevante i henhold til det arbeidet som gjøres på overvann i dag.
5. Det er viktig å påpeke at uavhengig av denne rapporten vil VAV måtte legge vesentlig ressurser i overvannsarbeidet fremover som følge av at det kommer nytt avløpsdirektiv samt de behovsanalyser VAV gjør løpende. VAV oppfatter at Kommunerevisjonens rapport understreker viktigheten av dette arbeidet ved å rette fokus på fremdrift og gjennomføringsevne. Med hensyn til rapportens endelige konklusjoner vil etaten gjøre følgende tiltak.
 - a. VAV vil etterlyse at det tas initiativ til å oppdatere tidsfrister i dagens handlingsplan. Dette vil bli etterlyst både i styringsgruppa og Grønt teknisk forum (GTF). Kommunerevisjonen har påpekt at tidsfristene var utdatert når handlingsplanen ble behandlet og vedtatt i bystyret i 2019. Det er også påpekt at etaten ikke har meldt ifra ved forsinkelser, på grunn av manglende oppdatert fremtidsplan med oppdaterte tidsfrister.
 - b. Etaten vil komme med innspill til GTF om å oppdatere handlingsplanen med hensyn til ansvarlige etater og innhold i de enkelte tiltakenes slik at dette stemmer med de endringer som er besluttet underveis i arbeid med handlingsplanen. Disse endringene er nødvendige dels fordi etaten har funnet mer hensiktsmessige løsninger underveis og dels (i alle fall for VAV sin del) fordi etater har fått ansvar for tiltak som ikke er innenfor det den aktuelle etaten skal eller kan arbeide med. Forslaget fremmes for å se på muligheten til å kunne gjøre en oppdatering, uten at det må gjøres en full revisjon av handlingsplanen inkludert politisk behandling.

- c. VAV vil etterlyse at det tas initiativ til samlet budsjettinnspill for de ulike etatene, til gjennomføring av eksisterende tiltak i handlingsplanen. Dette vil bli etterlyst i styringsgruppa og GTF.
- 6. VAV vil fremme forslagen 5 a-c på neste møte i GTF og i styringsgruppa.
- 7. Rapporten oppfattes som nyttig. Revisjonen gjør en objektiv vurdering på det arbeidet som gjøres med overvann i etaten. VAV er enig i funn som påpeker behov for klare frister i dette arbeidet, samt rapportering ved eventuelle forsinkelser.
Rapporten fokuserer også på tverrsektorielt samarbeid, som er avgjørende for videre arbeid med overvann i kommunen. Kommunikasjon og koordinering med Byråd for byutvikling og Byråd for miljø og samferdsel er også sentralt for å sikre fremdrift og gjennomføring av tiltak i handlingsplan for overvann. VAV er av den oppfatning at vurderinger og funn i rapporten, kan bidra til å øke fokus på overvann og derigjennom lette gjennomføring av videre tiltak i handlingsplanen.
- 8. Rapportens oppbygging oppfattes som tydelig med en oppsummering og konklusjon etter hver delvurdering/beskrivelse samt en hovedkonklusjon.

Med vennlig hilsen

Anna Maria Aursund
direktør

Erik Aulie
avdelingsdirektør

Mottakere:
Kommunerevisjonen

Fredrik Selmers vei 3

0663

OSLO

Oslo

Oslo Kommune
Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 Oslo

Tel. +21 80 21 80

Rapport 7/2024

Du finner mer informasjon
om Kommunerevisjonen
og våre rapporter på:

www.krv.oslo.kommune.no